VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69

THỨ SÁU

31.7.2026 (18.6 Bính Ngọ)

Số 91 (4382)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

CHỦ TỊCH QUỐC HỘI TRẦN THANH MẪN:

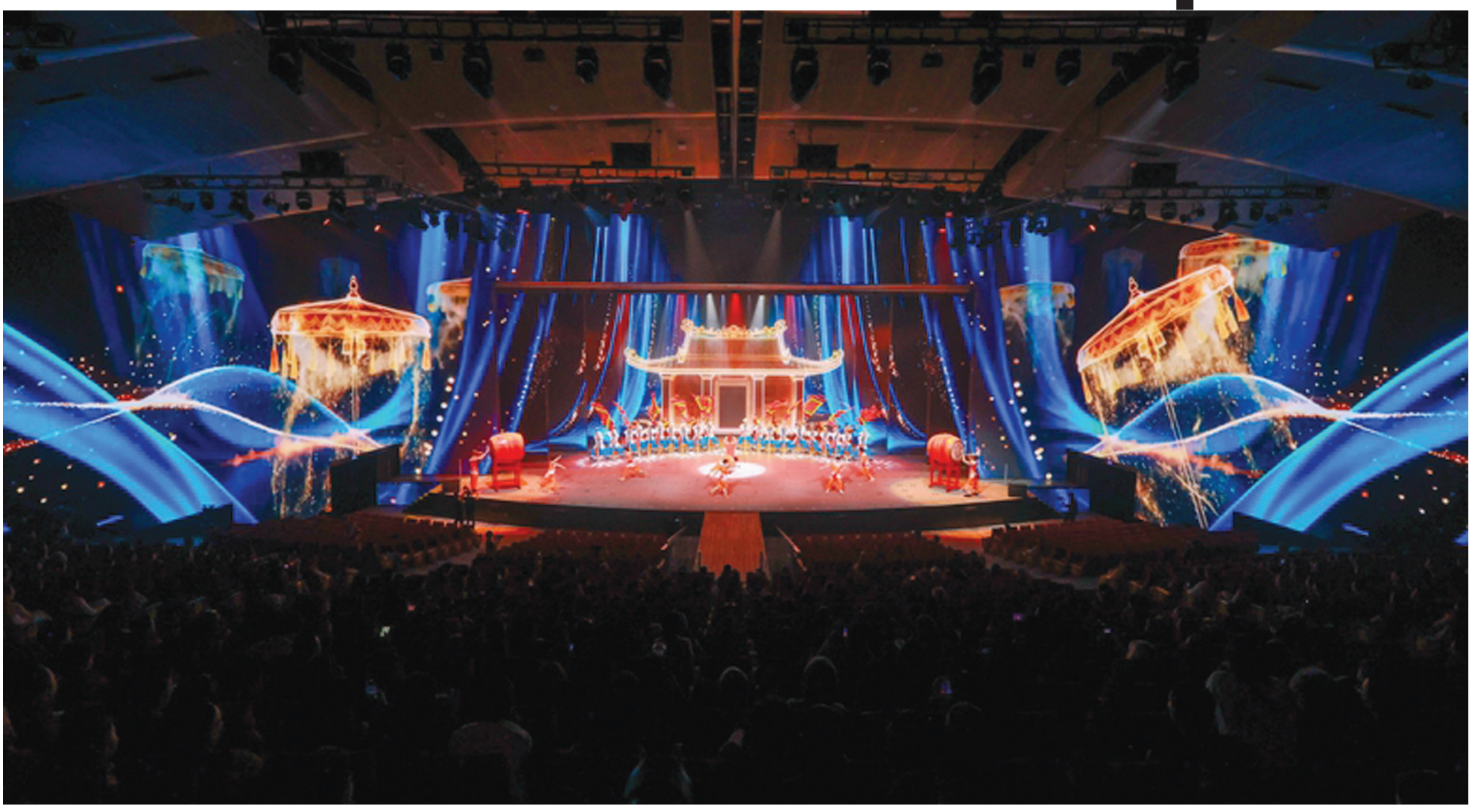
Giám sát để kiến tạo phát triển, giám sát vì hiệu lực quản trị quốc gia

[3]

DỰ THẢO LUẬT PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP VĂN HÓA:

Chính sách mới phải bảo đảm tính khả thi và hiệu quả

[8+9]

Từng bước hoàn thiện cơ chế, chính sách để phát triển công nghiệp văn hóa, trong đó tập trung huy động các nguồn lực xã hội. Trong ảnh: Toàn cảnh sân khấu "Đất nước thiên hùng ca" Ảnh: T.LINH

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

"Tăng động" cùng công nghệ

● CAO CHƯ

Sự vụ hai sinh viên năm thứ tư ngành Y khoa trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội đang đi thực tập tại Bệnh viện Đa khoa Đức Giang chửi thề khi livestream, chỉ trỏ vào màn hình tương tác nói sẽ "tiêm thuốc độc" người nào đó, bỗng xuất hiện và "nóng" lên trên mạng. Hai sinh viên kia lại là nữ. Người viết cảm thấy vừa chán lại vừa hơi buồn cười, nhớ câu ca dân gian bông phèng ở quê:
Ba bà đi chợ Châu Me,
Ăn phải thịt ngựa hí hè thâu đêm!

(Xem tiếp trang 2)

Khi văn hóa hiện diện trong từng quyết sách và cách thức thực thi

[7]

Nhan nhản quảng cáo "chui" ở TP.HCM

[4]

TIẾN HÀNH THÁO DỠ CÁC LÔ CỐT Ở KINH THÀNH HUẾ:

Có nên loại bỏ toàn bộ?

[5]

"Danh nhân văn hóa Lê Quý Đôn, di sản và giá trị thời đại"

Là chủ đề của Hội thảo khoa học quốc gia do Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam chủ trì, phối hợp với Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương, Bộ VHTTDL, Bộ Ngoại giao, Bộ GD&ĐT và UBND tỉnh Hưng Yên tổ chức ngày 30.7, tại Hưng Yên.

Đây là sự kiện nhằm tôn vinh thân thế, sự nghiệp và những cống hiến to lớn của Danh nhân văn hóa Lê Quý Đôn, người đã được UNESCO vinh danh, khẳng định sức sống và ý nghĩa thời đại của di sản mà Danh nhân văn hóa Lê Quý Đôn đối với sự nghiệp xây dựng, phát triển đất nước. Tham dự hội thảo có Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương Trịnh Văn Quyết; Ủy viên Bộ Chính trị, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Lê Hoài Trung; Chủ tịch Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam Lê Văn Lợi cùng lãnh đạo các Bộ, Ban, ngành, cơ quan, tổ chức ở Trung ương, địa phương và đông đảo các nhà khoa học, chuyên gia...

Hội thảo tập trung trao đổi, thảo luận năm nhóm vấn đề chính: Lê Quý Đôn với lịch sử, địa lý và chủ quyền quốc gia; Lê Quý Đôn với tư tưởng canh tân và phát triển đất nước; Lê Quý Đôn với văn hóa và văn minh Việt Nam; Lê Quý Đôn với chủ nghĩa yêu nước và tinh thần thời đại; Lê Quý Đôn với quê hương Hưng Yên và sự lan tỏa của di sản văn hóa. Trưởng ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương Trịnh Văn Quyết nêu rõ, đất nước ta đang đứng trước thời cơ, vận hội lớn cùng không ít thách thức. Phát triển nhanh và bền vững đòi hỏi phát huy mạnh mẽ hơn nữa lòng yêu nước, tự tôn dân tộc, vai trò của văn hóa, giáo dục, khoa học, công nghệ. Nghiên cứu của Danh nhân văn hóa Lê Quý Đôn có ý nghĩa thiết thực đối với việc xây dựng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam thời kỳ mới.

Những chuẩn mực chúng ta đang xây dựng hôm nay: Yêu nước, trách nhiệm, trung thực, hiếu học, sáng tạo, khát vọng vươn lên không xa lạ, không áp đặt, mà đã kết tinh trong nhân cách tiền nhân, trong nếp sống mỗi gia đình Việt Nam. Chúng ta trân trọng lịch sử, trân trọng giá trị mà các Danh nhân văn hóa dân tộc để lại, chúng ta học tập tinh thần thực học của Danh nhân văn hóa Lê Quý Đôn để có những tri thức mới, học bản lĩnh của ông để giải quyết những vấn đề mới; học khát vọng của ông để xây dựng đất nước, xã hội, con người Việt Nam hiện đại, hội nhập, sáng tạo, phát triển, đứng vững trên nền văn hóa, văn hiến ngàn năm của dân tộc.

Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Lê Hoài Trung cho biết: Việc UNESCO thông qua Nghị quyết cùng tham gia kỷ niệm 300 năm Ngày sinh Danh nhân văn hóa Lê Quý Đôn là cơ hội quan trọng để quảng bá trí tuệ, bản sắc và truyền thống văn hiến của Việt Nam ra thế giới. Bộ Ngoại giao và Ủy ban Quốc gia UNESCO Việt Nam sẽ phối hợp chặt chẽ với tỉnh Hưng Yên tổ chức triển lãm về Danh nhân văn hóa Lê Quý Đôn tại Trụ sở UNESCO ở Paris (Pháp) vào tháng 10.2026 và mong các Bộ, ngành, địa phương chủ động xây dựng kế hoạch triển khai đồng bộ các hoạt động hưởng ứng hiệu quả.

● Cùng ngày, tại Trung tâm Hội nghị Hưng Yên (phường Phố Hiến), Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương, Bộ KH&CN, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam và UBND tỉnh Hưng Yên phối hợp tổ chức Công bố phát hành đặc biệt bộ tem bưu chính "Kỷ niệm 300 năm Ngày sinh Danh nhân văn hóa Lê Quý Đôn (1726 - 2026)". Bộ tem được thiết kế theo phong cách đồ họa hiện đại, lấy hình ảnh tượng chân dung Danh nhân văn hóa Lê Quý Đôn tại Khu lưu niệm làm hình ảnh trung tâm mẫu tem. Hình nền là không gian kiến trúc Khu lưu niệm được xử lý cô đọng, hài hòa, tạo chiều sâu thị giác và làm nổi bật hình tượng nhân vật.

Ngôn ngữ tạo hình giản lược nhưng giàu tính biểu cảm, màu sắc trang nhã, bố cục chặt chẽ, góp phần khắc họa thần thái điềm tĩnh, uyên bác và cốt cách của một bậc đại trí thức Việt Nam. Mẫu tem không chỉ tôn vinh cuộc đời và sự nghiệp của Lê Quý Đôn mà còn gửi gắm thông điệp về truyền thống hiếu học, tinh thần trọng tri thức và khát vọng sáng tạo, những giá trị luôn có ý nghĩa hết sức quan trọng đối với sự phát triển của đất nước.

S.HẢI-P.V

Phát hành bộ tem bưu chính kỷ niệm 300 năm Ngày sinh Danh nhân văn hóa Lê Quý Đôn (1726 - 2026)

Trao tặng Kỷ niệm chương "Vì sự nghiệp Văn hóa, Thể thao và Du lịch" cho Đại sứ Malaysia

Thứ trưởng Bộ VHTTDL Tạ Quang Đông vừa chủ trì Lễ trao tặng Kỷ niệm chương "Vì sự nghiệp Văn hóa, Thể thao và Du lịch" cho Đại sứ đặc mệnh toàn quyền Malaysia tại Việt Nam Dato' Tan Yang Thai. Trong không khí thân tình, Thứ trưởng Tạ Quang Đông chúc mừng Đại sứ Dato' Tan Yang Thai đã hoàn thành xuất sắc nhiệm kỳ công tác tại Việt Nam. Thứ trưởng đánh giá cao những đóng góp tích cực của Đại sứ trong việc tăng cường quan hệ hữu nghị, hợp tác giữa Việt Nam và Malaysia, nhất là trong lĩnh vực VHTTDL.

Thứ trưởng khẳng định, Kỷ niệm chương "Vì sự nghiệp Văn hóa, Thể thao và Du lịch" là phần thưởng cao quý nhất của Bộ VHTTDL, nhằm tôn vinh, ghi nhận những cá nhân có nhiều đóng góp xuất sắc cho sự nghiệp phát triển VHTTDL Việt Nam. Việc trao tặng Kỷ niệm chương cho Đại sứ thể hiện sự ghi nhận đối với những đóng góp của Đại sứ, đồng thời là dấu ấn của mối quan hệ hợp tác ngày càng phát triển giữa Việt Nam và Malaysia trên các lĩnh vực VHTTDL. Thứ trưởng mong muốn, dù kết thúc nhiệm kỳ công tác tại Việt Nam và trên bất kỳ cương vị nào, Đại sứ sẽ tiếp tục dành sự quan tâm, ủng hộ và đóng góp tích cực cho các hoạt động hợp tác VHTTDL giữa hai nước.

Trân trọng cảm ơn sự ghi nhận của Bộ VHTTDL Việt Nam, Đại sứ Dato' Tan Yang Thai bày tỏ vinh dự khi được nhận Kỷ niệm chương "Vì sự nghiệp Văn hóa, Thể thao và Du lịch". Đại sứ khẳng định, đây là dấu mốc có ý nghĩa, ghi nhận những nỗ lực và đóng góp của cá nhân trong suốt nhiệm kỳ công tác tại Việt Nam. Dù ở bất kỳ cương vị nào, Đại sứ nhấn mạnh sẽ luôn dành những tình cảm đặc biệt cho Việt Nam, đồng thời tiếp tục là cầu nối thúc đẩy quan hệ hữu nghị, hợp tác trong lĩnh vực VHTTDL giữa hai nước. Đại sứ chia sẻ, kể từ khi bắt đầu nhiệm kỳ vào tháng 1.2023, Đại sứ cùng Đại sứ quán Malaysia tại Việt Nam đã tích cực thúc đẩy, tham gia nhiều hoạt động hợp tác trên các lĩnh vực VHTTDL, trong đó có Hội chợ Du lịch quốc tế và Lễ hội Văn hóa thế giới lần thứ nhất.

Đại sứ bày tỏ mong muốn Malaysia sẽ tiếp tục tham gia Lễ hội Văn hóa thế giới lần thứ hai nhằm giới thiệu những giá trị văn hóa đặc sắc của đất nước, đồng thời tăng cường giao lưu, chia sẻ kinh nghiệm với các quốc gia tham dự. Nhân dịp này, Đại sứ cho biết Malaysia sẽ đăng cai SEA Games lần thứ 34 vào năm 2027 và bày tỏ mong muốn được chào đón đoàn thể thao Việt Nam tham dự, góp phần vào thành công của sự kiện thể thao lớn của khu vực.

ĐÌNH TOÁN

"Tăng động"... *(Tiếp theo trang 1)*

Đó là do ăn nhầm thịt ngựa. Còn đây, không ăn nhầm gì cả. Các bạn lại mặc áo blouse trắng của thầy thuốc như mẹ hiền. Nhưng nghĩ lại, cũng có thể là có cái "ăn nhầm" một món, đó là công nghệ.

Trong trẻ con thời nay đã xuất hiện những cháu "tăng động", luôn quay cuồng nhảy nhót, không lúc nào yên, khiến người chăm mệt bở hơi tai. Không biết bệnh này phổ biến đến mức nào, nhưng trong đời cũng có những người trưởng thành tay chân hoạt động liên tục, miệng nói liên hồi. Đặc biệt, công nghệ livestream xuất hiện như một món ăn vừa miệng cho những kiểu này. Từ người vốn "tăng động", sự kỳ diệu của công nghệ làm cho người ta "tăng động" hơn nữa, và đôi khi quá đà thì trở thành lố bịch, làm trò cười cho thiên hạ.

Quan sát sự tương tác trên mạng xã hội, thấy người ta khi khen cũng khen quá, khi chê cũng chê quá, chưa nói sự khen chê đúng sai, chỉ thử tưởng tượng những người này gặp nhau ngoài đời thực, người ta ắt không nói với nhau như vậy, vì sẽ rất ngượng mồm. Công nghệ livestream tức thu phát trực tiếp làm "hiệu ứng" đô-mi-nô, gia tốc mạnh hơn. Không phải đến bây giờ, mà trước kia, người ta từng nghiên cứu tác động của công nghệ đối với tâm lý, hành vi con người. Một số nhà nghiên cứu tâm lý học về các vụ giết chóc bừa bãi trong chiến tranh, thấy rằng, ngoài bản chất bất nhân của chiến tranh xâm lược và người lính xâm lược, còn có yếu tố "kích động" từ công nghệ vũ khí.

Chẳng hạn một cây súng tiểu liên khi bấm giữ cò thì những viên đạn liên tiếp nổ giòn, giật mạnh, như thúc giục người cầm súng muốn thể hiện, thần kinh căng lên, muốn xả súng tiếp mà không cần suy nghĩ bất cứ điều gì. Nói dễ hiểu, trong đời thường thì một anh bạn ngồi chiếc máy cày "oách" hẳn sẽ vênh vang hơn bình thường, khi gặp các cô thôn nữ. Công nghệ như chất xúc tác làm tăng sự tăng động chính là vậy.

Cái "buồn cười" ở đây là các cô sinh viên y khoa livestream đang lúc mặc áo blouse đón tiếp khách vào bệnh viện, và lại nói ra những điều dù là đùa nhưng với ngành y là một sự cấm kỵ. Người ngành y khi mặc áo blouse có lẽ cũng giống như công an khi mặc sắc phục. Ấy là lúc phải nghiêm túc thực thi nhiệm vụ, không được ăn nhậu, làm những chuyện thuần túy cá nhân, không lơ đễnh, không trò chuyện lăng nhăng xao nhãng. Các cô sinh viên có lẽ mặc chiếc áo blouse rồi còn muốn thể hiện cho nó độc lạ, với livestream cho nhiều người xem cho hưng phấn.

Mà sự "buồn cười" ở đây còn có thể do tính cách của hai bạn này. Tác giả bài này không được gặp hai cô, xin miễn bình luận, song đoán chừng rằng hai bạn này chắc thuộc tuýp người có khí chất nóng, ưa động. Ngành y cũng đòi hỏi người ta có sức khỏe tốt (suy cho cùng thì ngành nào cũng vậy), có sức mạnh, nhưng mạnh nội lực mà không phải thao tác vung vẩy. Đã từng có một bộ phim hài kể về một ông thầy lang phẫu thuật dùng búa rìu như bổ củi khiến khán giả cười vỡ bụng. Cứ tưởng tượng cảnh khiêng băng ca một bệnh nhân rất khẩn trương, mà người khiêng lại nhảy nhót, livestream thử xem?

Thông tin cho biết, trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ sẽ xem xét xử lý hai bạn sinh viên này. Chắc nhà trường không hề "huấn luyện" sinh viên y khoa livestream như vậy. Nhà trường chắc không có lỗi dù tên gọi trường cho thấy đây không phải trường chuyên y. Nhưng hình như cũng có: Tuyển chọn y sinh như thế nào mà để đến nỗi đến năm thứ tư vẫn còn lỗi như vậy? Và hai bạn sinh viên, nếu không thể "nhịn" livestream được, sao không chọn học ngành khác? Cho hay nghề nào cũng có đạo đức hay văn hóa nghề nghiệp, và những điều căn cốt này không bao giờ là cũ. ■

CHỦ TỊCH QUỐC HỘI TRẦN THANH MẪN:

Giám sát để kiến tạo phát triển, giám sát vì hiệu lực quản trị quốc gia

Sáng qua 30.7, tại Nhà Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội tổ chức Diễn đàn của Quốc hội về hoạt động giám sát với chủ đề: "Nâng tầm hoạt động giám sát của Quốc hội: Từ định hướng chiến lược đến hành động thực tế trong nhiệm kỳ Quốc hội khóa XVI". Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn chủ trì và phát biểu chỉ đạo Diễn đàn.

Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn phát biểu chỉ đạo tại Diễn đàn **Ảnh: TTXVN**

Phát biểu chỉ đạo Diễn đàn, Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn cho biết, giám sát là một trong ba chức năng hiến định của Quốc hội; là phương thức quan trọng để kiểm soát quyền lực Nhà nước, bảo đảm Hiến pháp và pháp luật được thực thi nghiêm minh; đồng thời là động lực thúc đẩy hoàn thiện thể chế, nâng cao hiệu lực quản trị quốc gia và củng cố niềm tin của nhân dân. Những kết quả đạt được thời gian qua là nền tảng quan trọng, nhưng yêu cầu phát triển mới của đất nước đang đặt ra những đòi hỏi cao hơn đối với hoạt động giám sát của Quốc hội.

Theo Chủ tịch Quốc hội, đất nước đang triển khai đồng thời nhiều chủ trương, quyết sách chiến lược; nhiều nhiệm vụ có tính đột phá, nhiều vấn đề chưa có tiền lệ. Khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số, trí tuệ nhân tạo và chuyển đổi xanh đang làm thay đổi sâu sắc phương thức phát triển và quản trị quốc gia. "Không thể giám sát những vấn đề mới bằng tư duy cũ, phương thức cũ và công cụ cũ. Quốc hội khóa XVI cần kiến tạo một phương thức giám sát mới: Có tầm nhìn chiến lược, chủ động dự báo, dựa trên dữ liệu và bằng chứng, tập trung đúng trọng tâm, đi đến cùng trách nhiệm và kết quả", Chủ tịch Quốc hội nhấn mạnh.

Chủ tịch Quốc hội chỉ rõ, giám sát không chỉ để xem xét việc đã làm, mà phải góp phần định hình việc cần làm; không chỉ phát hiện hạn chế, mà phải tháo gỡ điểm nghẽn, cảnh báo rủi ro, thúc đẩy hành động và kiến tạo phát triển. Giá trị cuối cùng của hoạt động giám sát không nằm ở số lượng cuộc giám sát hay số lượng kiến nghị, mà ở những chuyển biến thực chất trong hoàn thiện thể chế, tổ chức thi hành pháp luật, nâng cao hiệu lực quản trị quốc gia và cải thiện đời sống nhân dân. Trong nhiệm kỳ Quốc hội khóa XV, Quốc hội đã nỗ lực, hoàn thiện hệ thống pháp luật. Kể từ khi Nghị quyết số 66-NQ/TW về đổi mới công tác xây dựng và thi hành pháp luật đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới được ban hành, Quốc hội đã khẩn trương xem xét, ban hành 122 luật, nghị quyết quy phạm pháp luật. Tại Hội nghị Chính phủ với các địa phương vừa qua, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đánh giá thể chế đã được cơ bản tháo gỡ, không còn điểm nghẽn về thể chế, vấn đề chính là tổ chức thực thi pháp luật như thế nào để bảo đảm có kết quả, có hiệu quả.

Chủ tịch Quốc hội đề nghị Diễn đàn tập trung làm rõ bốn định hướng. Theo đó, lựa chọn đúng những vấn đề chiến lược, những "điểm nghẽn của điểm nghẽn", những lĩnh vực sử dụng nhiều nguồn lực quốc gia và những vấn đề cử tri, nhân dân đặc biệt quan tâm; không dàn trải, không né tránh, không chạy theo sự vụ. Chủ tịch Quốc hội yêu cầu gắn chặt hoạt động giám sát với hoàn thiện thể chế và tổ chức thi hành pháp luật. Mọi kiến nghị giám sát phải được chuyển hóa thành sửa đổi chính sách, xác định rõ trách nhiệm và tạo chuyển biến thực chất. Cùng với đó, đổi mới mạnh mẽ phương thức giám sát trên nền tảng dữ liệu, bằng chứng và công nghệ; từng bước hình thành phương thức giám sát số, nâng cao năng lực phân tích, dự báo và cảnh báo sớm. Đồng thời, siết chặt việc thực hiện các kết luận, kiến nghị sau giám sát; xác định rõ trách nhiệm, thời hạn, kết quả và theo dõi đến cùng việc thực hiện.

Chủ tịch Quốc hội lưu ý, sau khi luật được ban hành, phải giám sát luật thực hiện như thế nào, nghị định, thông tư có được ban hành đồng bộ hay không. Đồng thời, giám sát những vấn đề thực tiễn đặt ra để tiếp tục hoàn thiện thể chế; thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, tháo gỡ điểm nghẽn, vướng mắc ở Trung ương và địa phương, nhất là khi thực hiện chính quyền địa phương 2 cấp. "Tinh thần phải thật rõ: Giám sát có trọng tâm; kết luận có địa chỉ; kiến nghị có thời hạn; trách nhiệm được xác định; kết quả phải được đo bằng chuyển biến thực tế", Chủ tịch Quốc hội nhấn mạnh.

Nêu rõ Diễn đàn không chỉ để nhìn lại thực tiễn, mà quan trọng hơn là cùng hình thành tư duy, định hướng và phương thức giám sát mới cho cả nhiệm kỳ Quốc hội khóa XVI, Chủ tịch Quốc hội đề nghị các đại biểu phát huy cao nhất trí tuệ, trách nhiệm và kinh nghiệm thực tiễn; trao đổi thẳng thắn, đi vào trọng tâm, tập trung trả lời ba câu hỏi lớn: Giám sát vấn đề gì để tạo chuyển biến lớn nhất? Giám sát bằng phương thức nào để bảo đảm thực chất nhất? Làm thế nào để mọi kết luận, kiến nghị giám sát đều được thực hiện đến cùng?

Kết quả của Diễn đàn phải được chắt lọc thành những định hướng, nhiệm vụ và giải pháp có tính khả thi, làm cơ sở xây dựng Định hướng trọng tâm hoạt động giám sát nhiệm kỳ Quốc hội khóa XVI và tiếp tục hoàn thiện cơ chế tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với hoạt động giám sát của Quốc hội và HĐND. Chủ tịch Quốc hội cũng yêu cầu các cơ quan thông tấn, báo chí lan tỏa mạnh mẽ tinh thần của Diễn đàn; qua đó góp phần xây dựng nhận thức thống nhất trong cả hệ thống chính trị về yêu cầu đổi mới hoạt động giám sát, vì một nền quản trị quốc gia hiện đại, minh bạch, hiệu lực, hiệu quả.

Chủ tịch Quốc hội mong muốn Diễn đàn không chỉ tạo thêm những kiến nghị mới, mà quan trọng hơn là góp phần hình thành một tư duy giám sát mới cho Quốc hội khóa XVI: Giám sát để kiến tạo phát triển; giám sát vì hiệu lực quản trị quốc gia và cao nhất là phục vụ nhân dân, vì sự phát triển nhanh, bền vững của đất nước…

P.V (tổng hợp)

Hà Nội ra mắt Cổng Thông tin điện tử thành phố và trang thông tin thành phần

Hôm qua 30.7, UBND TP Hà Nội tổ chức lễ ra mắt Cổng thông tin điện tử thành phố và các trang thông tin điện tử thành phần trên địa bàn thành phố. Phát biểu tại lễ ra mắt, Chánh Văn phòng UBND TP Hà Nội Nguyễn Tiến Thiết cho biết, đây là dấu mốc quan trọng trong tiến trình xây dựng chính quyền số, đổi mới phương thức truyền thông của chính quyền trên môi trường số, góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả chỉ đạo, điều hành và phục vụ người dân, doanh nghiệp.

Nền tảng được tối ưu hóa công cụ tìm kiếm, kết nối, chia sẻ dữ liệu với các nền tảng số của thành phố như iHanoi, HanoiWork và các hệ thống dùng chung. Đồng thời lan tỏa thông tin trên các cơ quan báo chí và hệ sinh thái mạng xã hội "Thủ đô Hà Nội - Việt Nam", góp phần nâng cao hiệu quả truyền thông chính sách, quảng bá hình ảnh Thủ đô và tăng cường tương tác giữa chính quyền với người dân, doanh nghiệp.

Phát biểu chỉ đạo tại lễ ra mắt, Chủ tịch UBND thành phố Vũ Đại Thắng cho biết, Hà Nội đang bước vào giai đoạn mới của công tác quản trị đô thị. Việc thực hiện mô hình chính quyền địa phương hai cấp đòi hỏi phương thức điều hành cũng phải thay đổi. Thông tin phải được cập nhật nhanh hơn, đầy đủ hơn và thống nhất hơn; những vấn đề phát sinh từ cơ sở phải được nắm bắt kịp thời để xử lý; phản ánh, kiến nghị của người dân và doanh nghiệp phải được tiếp nhận, theo dõi và phản hồi rõ trách nhiệm. Trong bối cảnh đó, việc đưa vào vận hành nền tảng dùng chung không phải để thay đổi Cổng Thông tin điện tử của Thành phố hay các trang thông tin điện tử của các cơ quan, đơn vị. Điều chúng ta thay đổi là cách quản trị hệ thống thông tin của chính quyền thành phố.

Chủ tịch UBND thành phố nhấn mạnh, giá trị của nền tảng này sẽ không được đánh giá bằng số lượng trang thông tin điện tử được xây dựng hay số lượng tin, bài được đăng tải. Giá trị của nền tảng phải được thể hiện ở chất lượng phục vụ công tác quản lý nhà nước; việc thông tin đến với người dân nhanh hơn, chính xác hơn; việc các phản ánh, kiến nghị được xử lý kịp thời hơn.

V.D

Diễn đàn "Mắc kẹt sau bẫy lừa đảo"

Trước nguy cơ tiềm ẩn về nạn buôn bán người, Trung ương Hội LHPN Việt Nam vừa phối hợp với Hội LHPN tỉnh Khánh Hòa, các tổ chức xã hội tổ chức Diễn đàn truyền thông "Mắc kẹt sau bẫy lừa đảo" cho 300 hội viên và người dân. Thông qua các tiểu phẩm tái hiện thực tế, diễn đàn giúp người dân nhận diện rõ phương thức, thủ đoạn của tội phạm.

Nhấn mạnh mua bán người là hiểm họa vừa hủy hoại cuộc đời nạn nhân, vừa đe dọa an ninh trật tự, bà Nguyễn Thị Minh Hương, Phó Chủ tịch Hội LHPN Việt Nam khẳng định phòng ngừa từ sớm, từ xa thông qua truyền thông và nâng cao kỹ năng tự bảo vệ chính là "lá chắn" hiệu quả nhất. Xác định đây là nhiệm vụ trọng tâm, các Bộ, ngành và địa phương thời gian qua đã đẩy mạnh phối hợp tuyên truyền, tập huấn, xây dựng mô hình phòng ngừa; đồng thời tích cực hỗ trợ sinh kế, nâng cao kỹ năng số, đồng hành cùng phụ nữ di cư an toàn và giúp nạn nhân tái hòa nhập cộng đồng.

Bà Lê Thị Hoàng Nga, Phó Chủ tịch Hội LHPN phường Nam Nha Trang chia sẻ: Không ai mong muốn trở thành nạn nhân nhưng ai cũng có thể là mục tiêu nếu thiếu cảnh giác. Những kiến thức này vô cùng thiết thực để chúng tôi tiếp tục lan tỏa, giúp hội viên bảo vệ bản thân và gia đình. Trong nhiệm kỳ 2026-2031, Việt Nam đặt mục tiêu hỗ trợ 100% phụ nữ, trẻ em là nạn nhân bạo lực, mua bán người trở về được tiếp cận ít nhất một dịch vụ hỗ trợ phù hợp; đồng thời đẩy mạnh Cuộc vận động "Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch, 3 an" gắn với phát triển kinh tế gia đình.

Phát biểu tại Lễ phát động chung tay phòng, chống mua bán người năm 2026, tròn 10 năm Việt Nam thực hiện "Ngày toàn dân phòng, chống mua bán người" tại Khánh Hòa, thượng tướng Nguyễn Văn Long, Thứ trưởng Bộ Công an khẳng định: Mua bán người là tội ác tước đoạt quyền con người cơ bản, chà đạp lên nhân phẩm và để lại vết thương khó lành. Để ngăn chặn hiệu quả loại tội phạm này trong tình hình mới, Thứ trưởng Nguyễn Văn Long đề nghị các cấp, các ngành tập trung chủ động nắm chắc tình hình, đi trước một bước trong việc phát hiện các thủ đoạn mới trên không gian mạng để ngăn chặn từ sớm, từ xa; lấy phòng ngừa làm nền tảng gắn kết với các chương trình phát triển kinh tế - xã hội, tạo sinh kế bền vững cho nhóm yếu thế; đa dạng hóa tuyên truyền, trang bị "kháng thể số" cho giới trẻ; kiên quyết triệt phá các đường dây tội phạm, hoàn thiện pháp luật, kịp thời giải cứu, hỗ trợ nạn nhân; đồng thời tăng cường phối hợp liên ngành và hợp tác quốc tế trong quản lý xuất nhập cảnh, lao động, du lịch nhằm tạo đột phá trong công tác phòng, chống mua bán người.

XUÂN HƯỚNG

Nhan nhản quảng cáo "chui" ở TP.HCM

● **Bài, ảnh: HOÀNG HẢI**

Bất chấp việc Sở VHTT TP.HCM không có văn bản chấp thuận nội dung thông báo sản phẩm quảng cáo, hàng loạt bảng quảng cáo trên địa bàn thành phố vẫn ngang nhiên hoạt động "chui" một cách công khai, tồn tại trong thời gian dài nhưng không hề bị xử lý.

Theo ghi nhận thực tế của phóng viên *Văn Hóa* ngày 30.7, tình trạng quảng cáo "chui" xuất hiện tràn lan tại nhiều tuyến đường chính nằm ở các khu vực trung tâm thành phố; từ hình thức băng rôn cho đến biển hiệu, bảng quảng cáo ốp tường…

Điển hình là bảng quảng cáo ốp tường tại tòa nhà Bảo Minh Tower, số 217 đường Nam Kỳ Khởi Nghĩa, phường Xuân Hòa. Bảng quảng cáo này có diện tích khoảng 100m^2, nội dung quảng cáo hình ảnh nam diễn viên Lee Minho cùng hình ảnh thiết bị dùng trong dịch vụ thẩm mỹ mang thương hiệu MERZ AESTHETIC và dòng chữ "Ultherapy PRIME, NÂNG CƠ - CĂNG DA, KHÔNG PHẪU THUẬT CÔNG NGHỆ HOA KỲ… cùng Website và số điện thoại liên hệ". Theo tìm hiểu của phóng viên, đây là nội dung quảng cáo cho thiết bị và công nghệ dùng trong dịch vụ thẩm mỹ để nâng cơ, căng da mà không cần phẫu thuật.

Bảng quảng cáo "chui" tại tòa nhà Bảo Minh Tower, số 217 đường Nam Kỳ Khởi Nghĩa, phường Xuân Hòa

Theo quy định của pháp luật quảng cáo hiện hành, toàn bộ nội dung quảng cáo nói trên phải có văn bản chấp thuận nội dung thông báo sản phẩm quảng cáo của cơ quan quản lý chuyên ngành. Tuy nhiên, trả lời *Văn Hóa*, Sở VHTT TP.HCM khẳng định không nhận được hồ sơ và không có văn bản chấp thuận nội dung thông báo sản phẩm quảng cáo cho bảng quảng cáo nói trên. Thế nhưng, chủ sở hữu công trình quảng cáo này là Công ty Quảng Cáo Trứng Vàng vẫn ngang nhiên công khai thực hiện hành vi quảng cáo "chui" trong thời gian dài, bất chấp vi phạm pháp luật. Đáng nói hơn, trước đây Sở VHTT TP.HCM đã có văn bản đề nghị UBND quận 3 cũ (nay là phường Xuân Hòa) xử lý công trình quảng cáo vi phạm này, nhưng đến nay vẫn tồn tại?

Tại khu vực vòng xoay Lăng Cha Cả cũng tồn tại nhiều bảng quảng cáo ốp tường sai phạm cả về hoạt động xây dựng và nội dung quảng cáo, phổ biến nhất là trên địa bàn phường Tân Sơn Nhất. Cụ thể là tại cửa hàng kinh doanh điện tử CellphoneS số 190B đường Hoàng Văn Thụ (phường Tân Sơn Nhất) xuất hiện bảng quảng cáo có diện tích gần 100m^2, xây dựng che chắn toàn bộ mặt tiền ngôi nhà; nội dung quảng cáo sản phẩm máy tính xách tay thương hiệu MacBook Neo cùng dòng chữ "Mac tuyệt vời. Giá bất ngờ.". Theo tìm hiểu của phóng viên, Sở VHTT TP.HCM không có văn bản chấp thuận cho nội dung thông báo sản phẩm quảng cáo nói trên.

Nhiều bảng quảng cáo ốp tường sai phạm cả về xây dựng và nội dung quảng cáo tại khu vực vòng xoay Lăng Cha Cả, địa phận phường Tân Sơn Nhất

Ngoài ra, tại khu vực vòng xoay Lăng Cha Cả ở hướng đường Cộng Hòa đến đường Trường Chinh cũng xuất hiện hàng loạt bảng quảng cáo ốp tường sai quy định, đang quảng cáo "chui" cho các thương hiệu như Nước ngọt 7 Up, trường học quốc tế Bamboo, bất động sản Kim Oanh… Sở VHTT TP.HCM cho biết, qua công tác kiểm tra, rà soát về quảng cáo cho thấy nội dung vi phạm phổ biến là không thông báo về nội dung, thời gian, địa điểm quảng cáo, số lượng bảng quảng cáo, băng rôn; không ghi rõ tên, địa chỉ của người thực hiện quảng cáo trên bảng quảng cáo; quảng cáo có sử dụng các từ ngữ "nhất", "duy nhất", "tốt nhất", "số một"; ghi không đúng hoặc ghi không đầy đủ tên gọi bằng tiếng Việt trên biển hiệu…

Cũng theo Sở VHTT TP.HCM, trong quá trình kiểm tra thực tế, các đơn vị liên quan phát hiện nhiều bảng quảng cáo ốp tường lắp đặt mới không phép, lắp theo kiểu "tự do" không an toàn trong xây dựng, che chắn các tòa nhà mất an toàn về công tác phòng cháy, chữa cháy, gây mất mỹ quan đô thị… "Điều này cho thấy công tác quản lý về hoạt động quảng cáo tại địa phương còn buông lỏng, thiếu sự giám sát", Sở VHTT TP.HCM nhận định.

Báo cáo của Sở VHTT TP.HCM cũng cho biết, thành phố hiện có 748 vị trí (1.124 bảng) quảng cáo sai quy định. Trong đó có 497 vị trí bảng quảng cáo ốp tường, 215 vị trí trụ pano, 36 vị trí trụ hộp đèn, 576 vị trí bảng quảng cáo trên đất tư nhân, nhà ở riêng lẻ; 163 vị trí bảng quảng cáo thuộc đất công, hành lang an toàn giao thông, đất quốc phòng, sân bay; 9 vị trí ở các trung tâm thương mại và chợ.■

TIẾN HÀNH THÁO DỠ CÁC LÔ CỐT Ở KINH THÀNH HUẾ:

Có nên loại bỏ toàn bộ?

● **Bài, ảnh: SƠN THÙY**

Lực lượng chức năng sẽ dành thời gian khoảng hai tháng để tiến hành tháo dỡ 31 lô cốt, công trình quân sự ở khu vực Kinh thành Huế, nhằm trả lại không gian di tích để triển khai tu bổ và phát huy giá trị. Tuy nhiên dư luận cho rằng, không nên tiến hành tháo dỡ tất cả, cần nghiên cứu giữ lại một, hai công sự để làm chứng tích lịch sử.

Từ cuối giờ chiều 30.7, lực lượng Công binh của Bộ Chỉ huy Quân sự TP Huế tổ chức các giải pháp, công đoạn để tháo dỡ công trình lô cốt đầu tiên ở khu vực cạnh cửa Hậu (tức cửa Chánh Bắc).

Lô cốt nằm cạnh cửa Hậu (cửa Chánh Bắc) của Kinh thành Huế

Ảnh hưởng cảnh quan di tích và mỹ quan đô thị

Theo kế hoạch, từ nay đến cuối tháng 9.2026, các lực lượng sẽ tiến hành tháo dỡ toàn bộ 31 công trình chiến đấu ở khu vực Kinh thành Huế, trong đó gồm 26 lô cốt, 2 hầm ẩn nấp, 2 vọng gác và 1 trận địa phòng không. Việc triển khai tháo dỡ đã được Bộ Quốc phòng và Quân khu 4 phê duyệt, đảm bảo tuân thủ các quy định và tránh ảnh hưởng đến hệ thống tường thành và các công trình di tích xung quanh.

Theo trung tá Lê Văn Thành Ngọc, Trưởng ban Công binh - Bộ Chỉ huy Quân sự TP Huế, sẽ có khoảng 100 cán bộ, chiến sĩ của lực lượng công binh tham gia công tác tháo dỡ các lô cốt ở Kinh thành Huế. Đơn vị cũng phối hợp với Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế để tổ chức tháo dỡ theo thứ tự các vị trí phù hợp với tiến độ công tác tu bổ di tích kinh thành mà trung tâm đang thực hiện. Quan trọng nhất là có phương án khoa học, phù hợp để tránh ảnh hưởng đến hệ thống tường thành và các công trình di tích lân cận. "Việc thi công tháo dỡ được tổ chức vào khoảng thời gian buổi chiều và tối để thuận lợi cho giao thông đi lại của người dân và tránh ảnh hưởng đến hoạt động du lịch", trung tá Lê Văn Thành Ngọc thông tin.

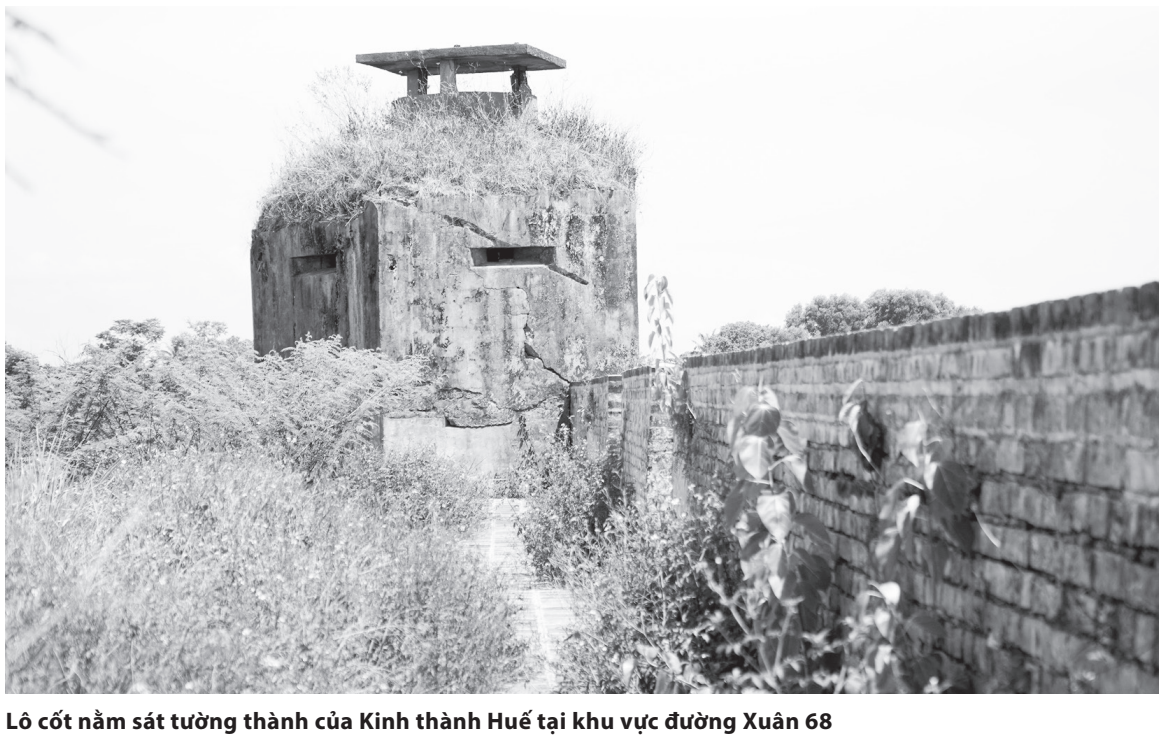
Các công trình chiến đấu ở khu vực Kinh thành Huế do quân đội Mỹ xây dựng từ trước năm 1975, bố trí dọc bốn mặt của Thượng Thành và một số khu vực khác. Sau năm 1975, các lô cốt được Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh quản lý nhưng hầu như không còn sử dụng. Một số công trình bị người dân chiếm dụng làm nhà vệ sinh, một số thì bị bỏ hoang, cây cối phủ kín và trở thành các điểm tụ tập của tệ nạn xã hội. Theo nhiều nhà nghiên cứu, các lô cốt không phải là "thành phần" của di sản Kinh thành Huế dưới triều Nguyễn đã được UNESCO ghi danh là di sản văn hóa thế giới. Các công trình này đã làm ảnh hưởng đến cảnh quan di tích và mỹ quan đô thị, thậm chí nguy cơ ảnh hưởng đến kết cấu tường thành về lâu dài. Do đó, việc tháo dỡ những công trình lô cốt ở khu vực Kinh thành Huế là cần thiết và đáng ra phải thực hiện từ sớm để trả lại không gian di tích, góp phần đẩy nhanh công tác tu bổ, tôn tạo Kinh thành Huế để phát huy giá trị di sản.

Đánh giá, xem xét giữ lại một số lô cốt

Trao đổi với Văn Hóa, *một chuyên gia bảo tồn di tích cho biết: Các lô cốt đang hiện hữu ở Kinh thành Huế không nằm trong hồ sơ trình UNESCO công nhận là di sản văn hóa. Vì thế đây là những công trình không có giá trị văn hóa, kiến trúc nghệ thuật. Tuy nhiên đây lại là những lô cốt mang yếu tố lịch sử, có sự "chồng lấn" lên Kinh thành Huế trong giai đoạn kháng chiến chống Mỹ.*

Ở góc độ chuyên môn, chúng ta không nên loại bỏ toàn bộ mà cần nghiên cứu, đánh giá để giữ lại một số công trình mà bản thân nó không làm ảnh hưởng cảnh quan, không gian, kiến trúc di sản. Giữ lại như thế để chứng minh rằng, trong quá trình hình thành, bảo tồn, phát huy giá trị, hệ thống Kinh thành Huế đã có những "công trình" xâm lấn. Đấy là những chứng tích không thể chối cãi.

L.SƠN

Lô cốt nằm sát tường thành của Kinh thành Huế tại khu vực đường Xuân 68

Đơn vị thi công tháo dỡ sẽ huy động và bố trí nhân lực, máy móc, thiết bị đảm bảo khoa học theo từng công trình, từng vị trí cần tháo dỡ. Theo trung tá Lê Văn Thành Ngọc, để đảm bảo an toàn cho di tích, với những công trình ở vị trí trên cao hoặc quá gần sát tường thành, đơn vị sẽ thi công thủ công chứ không sử dụng máy.

Đảm bảo không ảnh hưởng đến di tích

Ông Trần Đình Thân, Trưởng Phòng Quản lý bảo vệ (Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế) cho biết, thực hiện nhiệm vụ trung tâm giao, đơn vị đã phân công nhân viên phối hợp và hỗ trợ lực lượng công binh trong quá trình tháo dỡ. Đồng thời, giám sát tiến độ cũng như các yêu cầu chung để đảm bảo tránh ảnh hưởng đến di tích.

Đây cũng là vấn đề được dư luận đặc biệt quan tâm. Hệ thống lô cốt ở Kinh thành Huế được xây dựng rất kiên cố. Chủ yếu nằm sát công trình kiến trúc cách đây hàng trăm năm. Nếu không được điều tra, đánh giá và có phương án tháo dỡ, đảm bảo an toàn tuyệt đối sẽ ảnh hưởng đến hệ thống tường thành và những công trình kiến trúc khác.

Theo đại diện Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế, ngoài các lô cốt ở khu vực Thượng Thành, Tuyến Phòng Lộ, ở Kinh thành Huế thì còn có ba lô cốt ở bên trong Đại Nội gồm tại khuôn viên Ngự Tiền Văn phòng, khu vực di tích cung Diên Thọ và tại vườn Cơ Hạ. Do đó, đơn vị sẽ cắt cử nhân lực và phối hợp chặt chẽ với lực lượng quân đội khi triển khai tháo dỡ công trình ở các điểm di tích này. Trước đó, cuối năm 2024, UBND tỉnh Thừa Thiên Huế, nay là TP Huế đã phê duyệt dự án "Bảo tồn, tu bổ và tôn tạo hệ thống Kinh thành Huế (giai đoạn 2)" với tổng kinh phí hơn 367 tỉ đồng. Trong đó, hạng mục tháo dỡ 40 công trình chiến đấu ở các khu vực di tích sẽ được triển khai, gồm: Tại khu vực Kinh thành Huế có 31 công trình; tại di tích Trấn Hải Thành (phường Thuận An) có 7 công trình và 2 công trình tại di tích Văn Miếu - Võ Miếu (phường Kim Long).

Hiện nay, Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế đang triển khai các hạng mục của Hợp phần tu bổ, tôn tạo di tích thuộc dự án "Bảo tồn, tu bổ và tôn tạo hệ thống Kinh thành Huế". Trong đó, đang thi công tu bổ hệ thống tường thành Kinh thành Huế và kè Hộ Thành Hào ở các mặt Tây, Bắc, một phần ở phía Đông và phần còn lại ở mặt Nam. Cùng với việc các hộ dân trong khu vực I di tích đã và đang di dời và việc tháo dỡ các công trình lô cốt sẽ trả lại nguyên trạng mặt bằng không gian di tích Kinh thành Huế để sớm tôn tạo tổng thể và phát huy giá trị, tạo động lực đẩy mạnh phát triển du lịch di sản văn hóa Huế.

Bên cạnh sự ủng hộ, trên dư luận xã hội cũng xuất hiện nhiều ý kiến cho rằng không nên tháo dỡ toàn bộ lô cốt ở Kinh thành Huế, bởi đây là một phần mang tính vật chứng của lịch sử, Vì thế, cơ quan chức năng có thẩm quyền cùng với giới chuyên môn, nhà nghiên cứu tiến hành khảo sát, đánh giá để giữ lại từ một đến hai công trình lô cốt không ảnh hưởng đến cảnh quan, kiến trúc di tích để làm chứng tích lịch sử, thể hiện theo dòng chảy thời gian, hệ thống Kinh thành Huế đã có sự can thiệp thô bạo của chiến tranh nhưng vẫn giữ được sự nguyên vẹn vốn có. ■

DU LỊCH ĐƯỜNG SẮT:

Mỗi hành trình là một điểm đến

● **MẠNH HÀ**

Trong bối cảnh du lịch đang chuyển dịch từ xu hướng "đi thật nhanh, đến thật nhiều" sang "đi chậm để cảm nhận", đường sắt đang dần khẳng định vị thế như một loại hình du lịch giàu trải nghiệm. Nếu trước đây tàu hỏa chủ yếu được xem là phương tiện vận chuyển, thì nay nhiều doanh nghiệp lữ hành và ngành đường sắt đã biến chính hành trình trên tàu thành một sản phẩm du lịch. Những chuyến tàu xuyên núi, dọc bờ biển hay kết nối các điểm đến văn hóa đang thu hút ngày càng nhiều du khách trong nước và quốc tế.

Nhiều sản phẩm mới

Không giống máy bay, nơi hành khách chỉ tập trung vào điểm đến, du lịch bằng tàu hỏa mang lại cảm giác thư thái khi toàn bộ hành trình đều trở thành trải nghiệm. Qua ô cửa toa tàu, du khách có thể ngắm nhìn những cánh đồng lúa, dòng sông, bãi biển hay các bản làng trải dài theo từng cung đường.

Đối với nhiều người trẻ, những chuyến tàu còn mang đến cơ hội "sống chậm", tạm rời xa nhịp sống hối hả để đọc sách, trò chuyện, thưởng thức cà phê hoặc ghi lại những khoảnh khắc thiên nhiên. Đây cũng là lý do nhiều tuyến đường sắt ngắm cảnh nổi tiếng trên thế giới luôn nằm trong danh sách trải nghiệm phải thử của du khách quốc tế.

Tại Việt Nam, tuyến đường sắt Bắc - Nam dài hơn 1.700 km được đánh giá là một trong những hành trình có cảnh quan đẹp của khu vực. Đặc biệt, đoạn qua đèo Hải Vân với một bên là núi, một bên là biển được nhiều tạp chí và du khách quốc tế đánh giá là điểm nhấn của hành trình.

Nhận thấy tiềm năng của thị trường, ngành Đường sắt cùng nhiều địa phương và doanh nghiệp lữ hành đã liên tục đưa ra các sản phẩm mới. Nổi bật là tàu "Kết nối di sản miền Trung" khai thác giữa Huế và Đà Nẵng. Tuyến tàu đưa du khách đi qua đèo Hải Vân, vịnh Lăng Cô và nhiều thắng cảnh ven biển miền Trung. Không chỉ phục vụ nhu cầu đi lại, đoàn tàu còn tổ chức các chương trình biểu diễn nghệ thuật, giới thiệu nhã nhạc cung đình Huế, ẩm thực địa phương và không gian văn hóa ngay trên tàu, giúp hành khách có thêm trải nghiệm trong suốt hành trình. Đây được xem là mô hình kết hợp giữa vận tải và du lịch khá thành công, góp phần gia tăng lượng khách cho cả Huế và Đà Nẵng.

Bên cạnh đó, tuyến Đà Lạt - Trại Mát tiếp tục là một trong những sản phẩm du lịch đường sắt hấp dẫn. Với chiều dài khoảng 7 km, đoàn tàu cổ đưa du khách băng qua những đồi thông, nhà kính trồng hoa và vùng ngoại ô Đà Lạt trước khi dừng tại Trại Mát - nơi có chùa Linh Phước nổi tiếng. Đây là sản phẩm được nhiều du khách quốc tế lựa chọn khi đến thành phố mộng mơ.

Tại khu vực phía Bắc, nhiều công ty lữ hành đã xây dựng các chương trình khám phá Tây Bắc kết hợp tàu hỏa, xuất phát từ Hà Nội đến Lào Cai trước khi tiếp tục hành trình đến Sa Pa, Y Tý hoặc Bắc Hà. Hình thức này giúp du khách có thêm thời gian nghỉ ngơi trên tàu thay vì phải di chuyển liên tục bằng ô tô.

Hướng đến du lịch xanh và bền vững

Một trong những động lực thúc đẩy sự phát triển của du lịch đường sắt là xu hướng giảm phát thải khí nhà kính. So với nhiều phương tiện vận tải khác trên cùng quãng đường, tàu hỏa có mức phát thải thấp hơn, đặc biệt khi sử dụng đầu máy điện. Vì vậy, nhiều quốc gia đang khuyến khích người dân lựa chọn đường sắt trong các hành trình nội địa.

Xu hướng này cũng phù hợp với định hướng phát triển du lịch bền vững của Việt Nam. Thay vì khai thác ồ ạt, nhiều địa phương hướng tới xây dựng sản phẩm gắn với cảnh quan, văn hóa và trải nghiệm cộng đồng, trong đó đường sắt đóng vai trò kết nối các điểm đến.

Theo Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam, sự tăng trưởng mạnh của ngành Du lịch trong thời gian gần đây tạo điều kiện để các loại hình sản phẩm mới, trong đó có du lịch đường sắt, tiếp tục phát triển và đa dạng hóa thị trường.

Mặc dù có nhiều lợi thế, du lịch đường sắt vẫn đối mặt không ít thách thức. Hạ tầng đường sắt còn hạn chế, thời gian di chuyển trên nhiều tuyến khá dài, chất lượng dịch vụ giữa các đoàn tàu chưa đồng đều. Việc kết nối từ ga tàu đến các khu du lịch, khách sạn hay sân bay ở một số địa phương vẫn chưa thuận tiện.

Theo nhiều chuyên gia, để biến đường sắt thành sản phẩm du lịch thực sự hấp dẫn, cần tiếp tục đầu tư toa xe hiện đại, nâng cao chất lượng phục vụ, phát triển các chuyến tàu chuyên đề và tăng cường liên kết với doanh nghiệp lữ hành. Bên cạnh đó, mỗi tuyến tàu cần được xây dựng như một "điểm đến di động", nơi du khách có thể thưởng thức văn hóa, nghệ thuật, ẩm thực và các hoạt động trải nghiệm đặc trưng của từng vùng miền.

Thực tế cho thấy, việc đưa vào khai thác các đoàn tàu chuyên đề, tàu di sản và sản phẩm du lịch mới đã tạo hiệu quả tích cực, mở ra hướng phát triển mới cho ngành Đường sắt. Một số tuyến ghi nhận tỷ lệ lấp đầy cao và doanh thu tăng trưởng khả quan, cho thấy nhu cầu của thị trường đang ngày càng rõ nét.

Trong ngành du lịch hiện đại, giá trị của một chuyến đi không chỉ nằm ở nơi sẽ đến mà còn ở cách du khách trải nghiệm hành trình. Đó cũng là lợi thế lớn nhất của du lịch đường sắt. Mỗi chuyến tàu mang theo những câu chuyện về cảnh quan, con người và văn hóa của vùng đất mà đoàn tàu đi qua.

Với mạng lưới đường sắt trải dài từ Bắc vào Nam, nhiều cung đường đẹp cùng những sản phẩm mới đang được đầu tư, Việt Nam có nhiều điều kiện để phát triển loại hình du lịch này. Nếu tiếp tục đổi mới dịch vụ, tăng cường liên kết giữa ngành Đường sắt và doanh nghiệp lữ hành, đồng thời đầu tư đồng bộ về hạ tầng, du lịch đường sắt hoàn toàn có thể trở thành một trong những sản phẩm đặc trưng của du lịch Việt Nam trong những năm tới, góp phần kéo dài thời gian lưu trú, gia tăng chi tiêu của du khách và xây dựng hình ảnh một điểm đến xanh, an toàn và giàu trải nghiệm. ■

Chuyến tàu "Kết nối di sản miền Trung" **Ảnh: ĐƯỜNG SẮT VIỆT NAM**

Văn hóa là hệ giá trị điều tiết sự phát triển

Trong nhiều năm qua, chúng ta thường nói văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội, vừa là mục tiêu, vừa là động lực của phát triển. Tuy nhiên, để quan điểm ấy thực sự đi vào cuộc sống, văn hóa không thể chỉ được hiểu là những hoạt động văn học, nghệ thuật, bảo tồn di sản hay tổ chức lễ hội. Văn hóa cần hiện diện trong toàn bộ cách chúng ta lựa chọn mô hình phát triển, phân bổ nguồn lực, tổ chức bộ máy và ứng xử với con người.

Từ góc nhìn đó, một trong những thông điệp sâu sắc của bài phát biểu tại Hội nghị ngày 29.7.2026 là yêu cầu đặt con người ở vị trí trung tâm, chủ thể, mục tiêu và động lực của phát triển. Đổi mới mô hình phát triển không chỉ là điều chỉnh tốc độ tăng trưởng hay cơ cấu kinh tế, mà còn phải đổi mới cách tạo ra, phân bổ và thụ hưởng thành quả. Khoa học, công nghệ, dữ liệu, đổi mới sáng tạo và nguồn nhân lực chất lượng cao phải trở thành động lực chủ yếu, nhưng những động lực ấy cuối cùng phải giúp mọi chủ thể có thêm cơ hội đóng góp và thụ hưởng.

Đây chính là một quan điểm phát triển mang chiều sâu văn hóa. Con người không chỉ được xem như nguồn lao động hay yếu tố đầu vào của nền kinh tế, mà là giá trị cao nhất, là chủ thể sáng tạo và đích đến cuối cùng của mọi chính sách. Một nền kinh tế có thể tăng trưởng nhanh, nhưng nếu con người cảm thấy bất an, cơ hội phát triển bị thu hẹp, khoảng cách xã hội gia tăng hoặc người yếu thế phải chịu những chi phí bất hợp lý, thì sự phát triển ấy chưa thể được coi là đầy đủ và bền vững.

Bởi vậy, bài phát biểu nhấn mạnh rằng hiệu quả kinh tế phải thống nhất với hiệu quả xã hội; tăng trưởng phải đi đôi với tiến bộ, công bằng, văn hóa, môi trường, quốc phòng và an ninh. Không được đánh đổi lợi ích lâu dài lấy thành tích trước mắt. Giá trị của nghị quyết phải được thể hiện ở chất lượng sống, cơ hội phát triển, sự an toàn, niềm tin và hạnh phúc của Nhân dân.

Điều đáng chú ý ở đây là văn hóa được đặt ngang hàng với những trụ cột căn bản của sự phát triển. Văn hóa không phải phần việc được bổ sung sau khi đã hoàn thành các mục tiêu kinh tế, mà là hệ giá trị điều tiết toàn bộ quá trình phát triển. Văn hóa giúp chúng ta trả lời những câu hỏi quan trọng: Phát triển vì ai? Phát triển bằng cách nào? Ai được hưởng lợi? Những giá trị nào phải được bảo vệ? Giới hạn nào không thể đánh đổi?

Nếu thiếu sự điều tiết của văn hóa, phát triển rất dễ rơi vào tư duy chạy theo những thành tích ngắn hạn, coi nhẹ môi trường, bản sắc, công bằng xã hội và phẩm giá con người. Khi ấy, những con số tăng trưởng có thể đẹp hơn, nhưng đời sống tinh thần lại nghèo đi; đô thị có thể mở rộng, nhưng không gian cộng đồng bị thu hẹp; công nghệ có thể hiện đại hơn, nhưng con người lại cảm thấy xa cách và cô đơn hơn.

Văn hóa trong phát triển còn thể hiện ở cách quản trị không gian và nguồn lực quốc gia. Bài phát biểu yêu cầu phải vượt qua sự chia cắt theo địa giới, ngành, lĩnh vực và nhiệm kỳ; đặt mỗi địa phương, mỗi nguồn lực trong tổng thể liên kết vùng và lợi ích quốc gia. Đất đai được xác định không chỉ là nguồn lực kinh tế, mà còn là tài nguyên đặc biệt, là không gian sinh tồn và phát triển; việc quản lý, sử dụng phải bảo đảm lợi ích chung, cải thiện chỗ ở và sinh kế của người dân.

Nhìn từ góc độ văn hóa, đất đai không chỉ là diện tích và giá trị thị trường. Mỗi vùng

Khi văn hóa hiện diện trong từng quyết sách và cách thức thực thi

● PGS.TS BÙI HOÀI SƠN

Trong bài phát biểu tại Hội nghị toàn quốc nghiên cứu, học tập, quán triệt và triển khai thực hiện các nghị quyết, kết luận, quy định của Hội nghị Trung ương 3 khóa XIV ngày 29.7.2026, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm không dành một phần riêng để nói về văn hóa. Tuy nhiên, đọc kỹ toàn bộ bài phát biểu có thể nhận thấy văn hóa hiện diện như một mạch ngầm xuyên suốt: Trong quan điểm lấy con người làm trung tâm, trong yêu cầu xây dựng văn hóa trách nhiệm, văn hóa phục vụ, văn hóa nêu gương và trong cách đánh giá sự phát triển bằng chất lượng sống, niềm tin, hạnh phúc của Nhân dân. Điều đó cho thấy văn hóa không chỉ là một lĩnh vực của đời sống, mà còn là phương thức để tổ chức sự phát triển đất nước một cách bền vững và nhân văn.

đất còn chứa đựng ký ức, phong tục, quan hệ cộng đồng và bản sắc của con người. Một quyết định phát triển nếu chỉ tính đến hiệu quả kinh tế mà không quan tâm đến sự đứt gãy văn hóa, mất mát không gian sống hoặc tổn thương đối với cộng đồng thì rất khó tạo ra sự đồng thuận lâu dài.

Tương tự, phát triển kinh tế biển phải gắn với bảo vệ hệ sinh thái, nâng cao đời sống Nhân dân, giữ vững chủ quyền và hướng tới mục tiêu xây dựng quốc gia biển mạnh. Điều đó cho thấy mỗi chiến lược phát triển đều cần được đặt trong sự thống nhất giữa kinh tế, xã hội, môi trường, văn hóa và lợi ích quốc gia lâu dài.

Văn hóa còn hiện diện trong yêu cầu tạo dựng đồng thuận xã hội. Bài phát biểu nhấn mạnh công tác thông tin, tuyên truyền phải kịp thời, chính xác, dễ hiểu và thuyết phục; đồng thời cần chủ động đấu tranh với thông tin sai trái nhưng cũng phải lắng nghe những phản biện có cơ sở. Đặc biệt, đồng thuận xã hội trước hết phải được tạo ra bằng chính sách đúng, thực hiện công bằng, công khai và những kết quả mà người dân cảm nhận được.

Đây là một thông điệp rất sâu sắc về văn hóa chính trị. Đồng thuận không thể chỉ được tạo ra bằng tuyên truyền hay lời kêu gọi. Đồng thuận bền vững được hình thành từ niềm tin; còn niềm tin lại được bồi đắp bằng sự minh bạch, công bằng, tinh thần đối thoại và việc lời nói đi đôi với hành động. Khi người dân thấy quyền lợi chính đáng được tôn trọng, ý kiến được lắng nghe, chính sách được thực hiện nhất quán, họ sẽ trở thành chủ thể tích cực của quá trình phát triển.

Vì thế, văn hóa trong bài phát biểu không hiện diện như một lĩnh vực riêng biệt, mà trở thành nền tảng giá trị cho toàn bộ tư duy phát triển. Đó là văn hóa lấy con người làm trung tâm, văn hóa không đánh đổi tương lai lấy thành tích trước mắt, văn hóa tôn trọng cộng đồng và văn hóa xây dựng niềm tin bằng kết quả thực tế.

Xây dựng văn hóa trách nhiệm, phục vụ và nêu gương

Nếu văn hóa là hệ giá trị điều tiết sự phát triển, thì nơi văn hóa cần được thể hiện rõ nhất chính là trong hoạt động của bộ máy và đội ngũ cán bộ. Một nghị quyết đúng, một chính sách tốt chỉ có thể đi vào cuộc sống khi được thực hiện bằng tinh thần trách nhiệm, sự tận tâm và thái độ phục vụ Nhân dân.

Một trong những điểm nổi bật của bài phát biểu là yêu cầu triển khai phải "rõ việc, rõ người, rõ thời hạn, rõ hiệu quả, rõ trách nhiệm"; chất lượng thực thi phải trở thành thước đo năng lực lãnh đạo, cầm quyền và hiệu quả vận hành của hệ thống. Nhận thức phải được chuyển thành hành động, quyết tâm phải được chuyển thành kết quả.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm phát biểu chỉ đạo Hội nghị toàn quốc nghiên cứu, học tập, quán triệt và triển khai thực hiện Nghị quyết Hội nghị lần thứ ba Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIV
Ảnh: TRẦN HUẤN

Đây không chỉ là yêu cầu về phương pháp tổ chức công việc, mà còn là yêu cầu xây dựng văn hóa thực thi. Văn hóa ấy đòi hỏi mỗi lời nói phải đi cùng hành động, mỗi nhiệm vụ phải có người chịu trách nhiệm, mỗi quyết định phải được đánh giá bằng kết quả cụ thể. Không thể lấy số lượng văn bản, kế hoạch hay hội nghị thay cho những chuyển biến thực tế trong đời sống.

Bài phát biểu yêu cầu chương trình hành động phải xác định rõ mục tiêu, nhiệm vụ, cơ quan chủ trì, phối hợp, thẩm quyền, nguồn lực, tiến độ, sản phẩm, dữ liệu đánh giá và người chịu trách nhiệm. Đặc biệt, không được hành chính hóa việc thực hiện, không lấy số lượng kế hoạch và hội nghị thay cho kết quả. Mỗi chương trình phải mang "hơi thở, nhịp sống, đặc thù" của từng Bộ, ngành, địa phương và cơ sở.

Tinh thần ấy phản ánh một yêu cầu rất căn bản: Chuyển từ văn hóa làm đúng quy trình sang văn hóa tạo ra kết quả. Quy trình là cần thiết để bảo đảm kỷ luật và minh bạch, nhưng quy trình không thể trở thành nơi trú ẩn cho tâm lý né tránh trách nhiệm. Một hồ sơ có thể đi đúng tất cả các bước, nhưng nếu không giải quyết được vấn đề của người dân thì vẫn chưa thể coi là hoàn thành nhiệm vụ.

Văn hóa thực thi cũng đòi hỏi phải xử lý hài hòa giữa kỷ luật và đổi mới. Bài phát biểu nhấn mạnh phải kết hợp giữa "xây" và "chống", giữa kỷ luật nghiêm minh và khuyến khích đổi mới. Những quy định của Đảng không chỉ giúp nhận diện, ngăn chặn vi phạm, mà còn giúp cán bộ tự soi, tự sửa và bảo vệ tinh thần dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung.

Kỷ luật, vì vậy, không nhằm tạo ra một bộ máy sợ sai, sợ trách nhiệm và chỉ lựa chọn những việc an toàn. Kỷ luật phải giúp mỗi người biết rõ giới hạn, đúng vai, đúng thẩm quyền để yên tâm đổi mới, cống hiến. Đồng thời, phải phân biệt rõ cán bộ dám đổi mới vì lợi ích chung với hành vi lợi dụng thí điểm, cơ chế đặc thù hoặc cơ chế bảo vệ cán bộ để vụ lợi, hợp thức hóa và bao che sai phạm.

Đây chính là yêu cầu xây dựng một môi trường văn hóa tổ chức lành mạnh: Người liêm chính, sáng tạo được trọng dụng và bảo vệ; người né tránh, đùn đẩy hoặc lợi dụng cơ chế để trục lợi phải bị xử lý. Khi đúng và sai được phân định rõ ràng, cán bộ có năng lực và tâm huyết mới có thể yên tâm hành động.

Một chuyển đổi văn hóa rất quan trọng khác là chuyển từ quản lý sang phục vụ, kiến tạo; từ xử lý phân tán sang quản trị tổng hợp bằng dữ liệu; từ chờ hướng dẫn sang chủ động giải quyết và chịu trách nhiệm. Đây không chỉ là cải cách thủ tục hành chính, mà là sự thay đổi căn bản trong cách bộ máy nhìn nhận vai trò của mình.

Trong văn hóa quản lý cũ, cán bộ có thể chỉ cần làm đúng phần việc, đúng quy trình và đúng thẩm quyền. Nhưng trong văn hóa phục vụ, câu hỏi quan trọng hơn là vấn đề của người dân đã được giải quyết hay chưa. Cán bộ không thể chỉ viện dẫn quy định, chuyển hồ sơ hay yêu cầu người dân đi từ cơ quan này sang cơ quan khác. Bộ máy phải chủ động phối hợp, tìm cách tháo gỡ và chịu trách nhiệm về kết quả cuối cùng.

Văn hóa phục vụ phải được thể hiện trong những điều rất cụ thể: Người dân không phải cung cấp lại thông tin Nhà nước đã có; dữ liệu phải đúng, đủ, sạch, sống, thống nhất và được chia sẻ theo thẩm quyền; hệ thống thông tin phải phục vụ điều hành, cảnh báo, giám sát, quy trách nhiệm, không tạo thêm thủ tục, phần mềm và báo cáo hình thức.

Công nghệ chỉ có ý nghĩa văn hóa và xã hội khi giúp con người bớt vất vả, bộ máy gần dân hơn và quyền lợi được bảo đảm tốt hơn. Nếu chuyển đổi số chỉ tạo ra thêm một lớp thủ tục mới, thêm những ứng dụng nhưng không giảm được thời gian, chi phí và số lần đi lại của người dân, thì đó chưa phải là đổi mới thực chất.

Trong toàn bộ quá trình ấy, người đứng đầu giữ vai trò đặc biệt quan trọng. Bài phát biểu yêu cầu người đứng đầu phải trực tiếp chỉ đạo việc lớn, việc khó, những điểm nghẽn kéo dài; kiểm tra tiến độ, lắng nghe cơ sở, doanh nghiệp và Nhân dân; quyết định theo thẩm quyền và chịu trách nhiệm đến cùng. Không thể chỉ giao việc rồi chờ báo cáo, nhận thành tích nhưng đẩy trách nhiệm khi công việc chậm trễ.

Đây là yêu cầu về văn hóa nêu gương. Người lãnh đạo không chỉ thể hiện vai trò bằng chức vụ hay lời nói, mà bằng khả năng đứng ra giải quyết vấn đề, bảo vệ người làm đúng và chịu trách nhiệm về kết quả. Khi người đứng đầu dám nhận trách nhiệm, cấp dưới sẽ có thêm niềm tin để hành động; ngược lại, nếu người đứng đầu né tránh, tâm lý đùn đẩy sẽ lan rộng trong cả tổ chức.

Văn hóa trách nhiệm còn phải được củng cố bằng kiểm tra, giám sát và đánh giá thực chất. Một nhiệm vụ chỉ được coi là hoàn thành khi có sản phẩm vận hành, dữ liệu kiểm chứng và hiệu quả thực tế. Kết quả phải trở thành căn cứ đánh giá cán bộ; nơi làm tốt cần được biểu dương, người dám đổi mới phải được bảo vệ, còn biểu hiện né tránh, đùn đẩy, hình thức và trục lợi phải bị xử lý nghiêm.

Nhìn từ chiều sâu văn hóa, bài phát biểu tại Hội nghị ngày 29.7.2026 gửi đi một thông điệp rõ ràng: Văn hóa không chỉ nằm trong những thiết chế hay sản phẩm văn hóa, mà trước hết nằm trong cách chúng ta lãnh đạo, tổ chức công việc và ứng xử với Nhân dân. Đó là văn hóa trách nhiệm thay cho đùn đẩy; văn hóa hành động thay cho hình thức; văn hóa phục vụ thay cho tư duy ban phát; văn hóa nêu gương thay cho việc chỉ đạo từ xa.

Khi những giá trị ấy thấm vào từng cơ quan, từng cán bộ và từng quyết sách, văn hóa sẽ thực sự trở thành nguồn lực nội sinh của phát triển. Và khi đó, giá trị của nghị quyết không chỉ được nhìn thấy trong văn bản, mà được cảm nhận trong chất lượng sống, niềm tin và hạnh phúc của Nhân dân.■

DỰ THẢO LUẬT PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP VĂN HÓA:

Chính sách mới phải bảo đảm tính khả thi và hiệu quả

● ĐÌNH TOÁN; ảnh: TRẦN HUẤN

Phát biểu chỉ đạo tại buổi làm việc về dự thảo Luật Phát triển công nghiệp văn hóa (CNVH) ngày 30.7 tại Hà Nội, Ủy viên BCH Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Lâm Thị Phương Thanh nhấn mạnh, việc xây dựng Luật là rất cần thiết nhằm từng bước hoàn thiện hệ thống chính sách, nâng cao đóng góp của CNVH vào sự nghiệp phát triển nhanh và bền vững đất nước.

Cùng dự có Ủy viên dự khuyết BCH Trung ương Đảng, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Huy Dũng cùng các Thứ trưởng: Tạ Quang Đông, Hồ An Phong. Dự buổi làm việc có lãnh đạo các Cục, Vụ, đơn vị chức năng thuộc Bộ VHTTDL.

Toàn cảnh buổi làm việc

> *Hiện nay vẫn còn thiếu những quy định mang tính khung khổ và các cơ chế tạo động lực, đột phá cho sự phát triển của CNVH. Cùng với đó, CNVH và kinh tế du lịch được xác định là hai lĩnh vực còn nhiều dư địa phát triển và được dự báo sẽ có tốc độ tăng trưởng nhanh.*
>
> *Vì vậy, cần một luật giữ vai trò kết nối, giúp hoàn thiện hệ thống chính sách, huy động nguồn lực; nâng cao đóng góp của CNVH vào mục tiêu phát triển nhanh và bền vững của đất nước.*
>
> **(Bộ trưởng LÂM THỊ PHƯƠNG THANH)**

Tài sản trí tuệ là yếu tố đột phá

Trình bày báo cáo thuyết minh chính sách dự án Luật Phát triển CNVH, Thứ trưởng Nguyễn Huy Dũng cho biết, kết quả khảo sát, rà soát, đánh giá, nghiên cứu, tổng hợp cho thấy, các luật chuyên ngành đã hoàn thiện hành lang pháp lý để quản lý nhà nước. Tuy nhiên, chưa rõ các chính sách mang tính kiến tạo để thúc đẩy phát triển kinh tế nên còn có sự đứt gãy ở từng khâu trong chuỗi giá trị CNVH.

Việc chậm ban hành Luật này sẽ là một trong những nguy cơ, rủi ro làm cho tỷ trọng CNVH trong GDP Việt Nam khó đạt mục tiêu đặt ra là 7% theo Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam, ảnh hưởng chung tới mục tiêu tăng trưởng kinh tế của đất nước. Thứ trưởng Nguyễn Huy Dũng cho biết, Luật hướng đến ba mục tiêu cụ thể. Trong đó, xác định địa vị pháp lý chính thức cho ngành CNVH trong cơ cấu ngành kinh tế Việt Nam. Kết nối chuỗi giá trị để thúc đẩy ngành CNVH Việt Nam có bước phát triển đột phá về mặt giá trị kinh tế, tăng cường xuất khẩu, thu hút FDI chiến lược, chiếm tỷ trọng tối thiểu 7% GDP hằng năm càng sớm càng tốt, thay vì chờ đến năm 2030. Đồng thời, lan tỏa sức ảnh hưởng của bản sắc văn hóa Việt Nam, thương hiệu Việt Nam và "sức mạnh mềm Việt Nam" trên trường quốc tế.

Về phương pháp tiếp cận, Thứ trưởng cho rằng, mỗi ngành CNVH đã, đang chịu điều chỉnh của một hoặc nhiều luật chuyên ngành khác nhau. Vì vậy, để đảm bảo khả thi, đồng bộ trong hệ thống pháp luật Việt Nam, phương pháp xây dựng Luật Phát triển CNVH được xây dựng dựa trên nguyên tắc tiếp cận CNVH là chuỗi giá trị để thúc đẩy phát triển từ góc độ phát triển một ngành kinh tế chiến lược, kiên quyết không làm phát sinh thêm thủ tục hành chính. Luật cũng sẽ không quy định lại những chính sách mà các luật chuyên ngành và các luật khác đã quy định. Không cầu toàn, không cố gắng giải quyết mọi vấn đề, mà chọn lọc một số vấn đề quan trọng mang tính then chốt để ưu tiên giải quyết. Đồng thời, Luật quy định nguyên tắc, rõ những vấn đề mang tính nội hàm chính sách, Chính phủ quy định chi tiết những vấn đề về quy trình thủ tục.

Về mặt chính sách, tinh thần chủ đạo của Luật là chuyển bản sắc văn hóa thành tài sản trí tuệ, chuyển tài sản trí tuệ thành dòng tiền tạo ra giá trị kinh tế. Luật xác định tài sản trí tuệ trong các ngành CNVH là yếu tố đột phá, tạo động lực thúc đẩy tăng trưởng. Hạ tầng CNVH là yếu tố nền tảng, vừa là tiền đề, vừa là cơ sở cho phát triển bền vững. Nhân lực và nhân tài CNVH là yếu tố cốt lõi, đóng vai trò trung tâm. Thị trường CNVH là yếu tố then chốt, mang tính quyết định đối với thành công. Thu hút đầu tư nước ngoài là yếu tố xúc tác, giúp nâng cao năng lực trong nước và tiếp cận thị trường quốc tế.

Đặc biệt, một trong những nội dung đáng chú ý được dự thảo Luật đề xuất là Chương trình thúc đẩy tiêu dùng sản phẩm văn hóa thông qua "Thẻ văn hóa quốc gia". Theo đó, thẻ là công cụ xác nhận quyền được hưởng hỗ trợ, ưu đãi và tham gia chương trình thúc đẩy tiêu dùng sản phẩm văn hóa. Chính phủ quy định chi tiết đối tượng, mức hỗ trợ, mức ưu đãi, trình tự phát hành, quản lý, sử dụng "Thẻ văn hóa quốc gia" và việc tổ chức Chương trình thúc đẩy tiêu dùng sản phẩm văn hóa. Khoản hỗ trợ qua thẻ chỉ được sử dụng để mua, sử dụng sản phẩm, dịch vụ văn hóa Việt Nam tại đơn vị chấp nhận thẻ và không được quy đổi thành tiền mặt.

Đảm bảo tiến độ, chất lượng xây dựng Luật

Thứ trưởng Hồ An Phong nhấn mạnh, việc xây dựng Luật Phát triển CNVH tuyệt đối không phải để bó hẹp không gian phát triển. Ngoài phục vụ công tác quản lý nhà nước, Luật đồng thời phải đóng vai trò kiến tạo, mở ra dư địa phát triển và có chính sách huy động hiệu quả các nguồn lực xã hội. Do đó, Luật cần đi sâu vào các ngành CNVH có tiềm năng, đóng góp lớn cho tăng trưởng GDP, giúp nâng cao năng lực cạnh tranh quốc tế đối với các sản phẩm văn hóa; đồng thời xác định rõ các nguồn lực, cũng như những ngành, sản phẩm chủ lực để tạo nền tảng thúc đẩy CNVH phát triển bền vững.

Trong khi đó, từ thực tiễn phát triển thời gian qua, Thứ trưởng Tạ Quang Đông đánh giá, CNVH là lĩnh vực có tính đặc thù, phạm vi rộng, liên quan đến nhiều ngành với

bản chất sáng tạo khác nhau. Vì vậy, việc xây dựng một khuôn khổ pháp lý hài hòa, bao quát là không đơn giản, đòi hỏi có sự nghiên cứu kỹ lưỡng. Luật cần tạo cơ chế để huy động sự tham gia của các thành phần trong xã hội vào phát triển CNVH, thông qua hệ thống chính sách rõ ràng, có tính khả thi, thay vì chỉ dừng ở lời kêu gọi mang tính khẩu hiệu. Tại buổi làm việc, các đại biểu cũng đã cho ý kiến về một số nội dung được nêu trong dự thảo Luật liên quan đến tài sản trí tuệ; sản phẩm, dịch vụ CNVH; hạ tầng CNVH; phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao trong lĩnh vực CNVH…

Sau khi lắng nghe các ý kiến đóng góp, phát biểu chỉ đạo tại buổi làm việc, Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh ghi nhận, đánh giá cao tinh thần trách nhiệm, sự chủ động, tâm huyết của bộ phận thường trực cùng các đơn vị liên quan trong quá trình xây dựng dự thảo Luật Phát triển CNVH. Bộ trưởng cũng nhất trí với các đánh giá về kết quả đạt được, tiềm năng, những khó khăn, hạn chế từ thực tiễn phát triển CNVH. Đồng thời, khẳng định sự cần thiết phải sớm ban hành Luật nhằm tạo hành lang pháp lý đủ mạnh để thúc đẩy lĩnh vực này phát triển.

Theo Bộ trưởng, từ khi Nghị quyết số 33-NQ/TW về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước được ban hành, nhận thức về phát triển CNVH đã có nhiều chuyển biến tích cực thông qua việc ban hành chiến lược và từng bước hoàn thiện các cơ chế, chính sách khuyến khích phát triển CNVH; trong đó có việc tập trung huy động các nguồn lực xã hội. Tuy nhiên, Bộ trưởng đánh giá hiện nay vẫn còn thiếu những quy định mang tính khung khổ và các cơ chế tạo động lực, đột phá cho sự phát triển của CNVH. Cùng với đó, CNVH và kinh tế du lịch được xác định là hai lĩnh vực còn nhiều dư địa phát triển và được dự báo sẽ có tốc độ tăng trưởng nhanh. Vì vậy, cần một luật giữ vai trò kết nối, giúp hoàn thiện hệ thống chính sách, huy động nguồn lực; nâng cao đóng góp của CNVH vào mục tiêu phát triển nhanh và bền vững của đất nước.

Để đảm bảo tiến độ, chất lượng của dự án Luật, Bộ trưởng yêu cầu bộ phận thường trực và các đơn vị liên quan tiếp tục rà soát, hoàn thiện hồ sơ dự án Luật và dự thảo Luật một cách kỹ lưỡng, bảo đảm chất lượng. Nội hàm của các nhóm chính sách phải bám sát mục tiêu phát triển CNVH. Các khái niệm, phạm vi và cách tiếp cận cần được làm rõ, thống nhất để tạo cơ sở cho quá trình triển khai sau này. Đối với những vấn đề đã được kiểm chứng, đủ chín, đủ rõ thì luật hóa. Những nội dung còn nhiều ý kiến khác nhau cần tiếp tục nghiên cứu, đánh giá thấu đáo. Chính sách mới phải được xây dựng trên cơ sở khoa học và thực tiễn, làm rõ căn cứ đề xuất, bảo đảm tính khả thi và hiệu quả khi đưa vào Luật.

Thực hiện ý kiến chỉ đạo của lãnh đạo Đảng, Chính phủ, Bộ VHTTDL đặt quyết tâm chính trị cao nhất trong việc xây dựng Luật Phát triển CNVH để sớm trình Quốc hội. ■

SAU LOẠT BÀI CỦA *VĂN HÓA*:

Đình cổ hơn 600 năm đã được "hồi sinh"

● **Bài; ảnh: NGUYỄN LINH**

Bị xuống cấp nghiêm trọng trong nhiều năm, sau đó *Văn Hóa* liên tục cập nhật, phản ánh, di tích đình Thượng Phú với hơn 600 năm tuổi ở xã Hà Trung (Thanh Hóa) đã hoàn thành công tác tu bổ, tiếp tục lưu giữ những giá trị kiến trúc, nghệ thuật độc đáo của vùng đất Ly Cung xưa.

Từ một di tích luôn trong tình trạng báo động vì nguy cơ đổ sập, đình Thượng Phú, đình cổ hơn 600 năm tuổi ở xã Hà Trung nay đã khoác lên mình diện mạo mới sau quá trình tu bổ theo nguyên tắc "tôn trọng nguyên gốc, can thiệp tối thiểu". Hành trình "hồi sinh" của ngôi đình không chỉ là câu chuyện bảo tồn một di sản quý mà còn ghi dấu vai trò của báo chí trong việc lên tiếng, thúc đẩy các cơ quan chức năng nhanh chóng vào cuộc tu bổ để giữ gìn công trình lịch sử cho thế hệ mai sau.

Đình Thượng Phú (xã Hà Trung, Thanh Hóa) đã hoàn thành tu bổ, giữ gìn gần như nguyên vẹn kiến trúc cổ hơn 600 năm tuổi

Vào cuộc kịp thời

Đình Thượng Phú được xây dựng từ cuối thời Trần vào khoảng thế kỷ XIV, trên vùng đất Đại Lại xưa, nơi từng là Ly Cung của nhà Hồ, nay thuộc xã Hà Trung, (Thanh Hóa). Công trình gồm năm gian, hai chái, nổi bật với hệ thống cột, kèo, vách và mũi kèo bằng gỗ lim, gỗ sến được chạm khắc tinh xảo. Trải qua hơn sáu thế kỷ, ngôi đình vẫn lưu giữ nhiều giá trị đặc sắc về lịch sử, văn hóa và kiến trúc, được UBND tỉnh Thanh Hóa xếp hạng di tích lịch sử, văn hóa cấp tỉnh.

Theo nhiều tư liệu địa phương, sau chiến thắng trước quân Chiêm Thành, danh tướng Trần Khát Chân đã đưa nhiều nghệ nhân người Chăm về vùng Đại Lại để tham gia xây dựng Ly Cung cùng nhiều công trình tín ngưỡng. Chính những người thợ tài hoa ấy đã để lại dấu ấn qua các họa tiết chạm khắc trên đình Thượng Phú. Những đường nét hoa văn mềm mại, tinh xảo mang phong cách nghệ thuật Chăm hòa quyện với kiến trúc truyền thống của người Việt đã tạo nên giá trị riêng biệt cho ngôi đình. Đến thời Nguyễn, đình được trùng tu nhưng vẫn giữ gần như nguyên vẹn kết cấu ban đầu, điều này còn được ghi lại trên tấm văn bia dựng năm 1882.

Thế nhưng, cùng với sự khắc nghiệt của thời gian, đình Thượng Phú ngày càng xuống cấp. Nhiều cột gỗ lim bị sụt lún, hệ thống kèo và xà mục ruỗng, mái ngói thủng, võng xuống, các bức tường xuất hiện nhiều vết nứt lớn. Mỗi mùa mưa bão, người dân địa phương đều lo ngại công trình có thể đổ sập bất cứ lúc nào. Không ít hoạt động văn hóa, tín ngưỡng của làng cũng phải hạn chế vì không bảo đảm an toàn. Trong các năm 2021, 2022 và 2023, tình trạng đáng báo động của ngôi đình được *Văn Hóa* phản ánh qua loạt bài như *Nín thở với... ngôi đình cổ hơn 600 năm* và *Dự án tu bổ di tích đình cổ Thượng Phú vẫn nằm... trên giấy*. Những bài phản ánh đã chỉ ra tình trạng xuống cấp nghiêm trọng của di tích, đồng thời nêu lên sự chậm trễ trong việc triển khai dự án bảo tồn, qua đó thu hút sự quan tâm của dư luận và các cơ quan quản lý. Sau loạt bài phản ánh, UBND tỉnh Thanh Hóa đã chỉ đạo Sở VHTTDL cùng các đơn vị liên quan kiểm tra hiện trạng, xây dựng phương án bảo tồn. Huyện Hà Trung (cũ) sau đó phê duyệt chủ trương đầu tư dự án tu bổ, tôn tạo di tích đình Thượng Phú với tổng kinh phí khoảng 8,6 tỉ đồng, trong đó ngân sách tỉnh hỗ trợ 3 tỉ đồng, phần còn lại từ ngân sách địa phương và các nguồn huy động hợp pháp.

Hiện trạng đình trước khi tu bổ, tôn tạo

Tập trung bảo tồn, phát huy giá trị

Dự án tập trung tu bổ nhà Đại đình và Hậu cung trên mặt bằng kiến trúc chữ Nhị, diện tích khoảng 270m². Toàn bộ quá trình thi công được thực hiện theo nguyên tắc bảo tồn di tích, ưu tiên giữ lại tối đa các cấu kiện gốc còn giá trị, chỉ thay thế những bộ phận hư hỏng không thể phục hồi. Các chi tiết chạm khắc, kết cấu gỗ và hình thái kiến trúc truyền thống đều được bảo tồn, bảo đảm tính nguyên bản của công trình. Đến nay, sau khi hoàn thành tu bổ, đình Thượng Phú đã lấy lại dáng vẻ uy nghi, cổ kính. Mái đình vững chãi, hệ thống cột, kèo được gia cố, các mảng chạm khắc quý được gìn giữ, tạo nên không gian văn hóa vừa an toàn, vừa lưu giữ trọn vẹn hồn cốt của ngôi đình cổ hơn sáu thế kỷ.

> *"Người dân chúng tôi rất xúc động khi chứng kiến ngôi đình được tu bổ, phục hồi hoàn thành. Có thời điểm bà con không dám vào đình vì lo ngại mất an toàn do công trình xuống cấp nghiêm trọng. Nay đình được khôi phục nhưng vẫn giữ được nét kiến trúc cổ, trở thành niềm vui và niềm tự hào của cộng đồng dân cư. Đây không chỉ là nơi sinh hoạt tín ngưỡng mà còn là không gian giáo dục truyền thống, giúp thế hệ trẻ hiểu hơn về lịch sử, văn hóa quê hương."*
>
> **(Ông HOÀNG ĐÌNH HUẤN, Trưởng thôn Sơn Thành, xã Hà Trung)**

Ông Hoàng Đình Huấn, Trưởng thôn Sơn Thành, xã Hà Trung chia sẻ: "Người dân chúng tôi rất xúc động khi chứng kiến ngôi đình được tu bổ, phục hồi hoàn thành. Có thời điểm bà con không dám vào đình vì lo ngại mất an toàn do công trình xuống cấp nghiêm trọng. Nay đình được khôi phục nhưng vẫn giữ được nét kiến trúc cổ, trở thành niềm vui và niềm tự hào của cộng đồng dân cư. Đây không chỉ là nơi sinh hoạt tín ngưỡng mà còn là không gian giáo dục truyền thống, giúp thế hệ trẻ hiểu hơn về lịch sử, văn hóa quê hương". Theo ông Huấn, từ khi công trình hoàn thành, người dân trong thôn thường xuyên đến đình dâng hương, tổ chức các hoạt động văn hóa truyền thống. Không gian di tích cũng trở thành điểm đến để người dân, du khách tìm hiểu về vùng đất Đại Lại - Ly Cung thời nhà Hồ cùng những giá trị nghệ thuật độc đáo được lưu giữ trên các cấu kiện gỗ cổ.

Tuy nhiên, ông Hoàng Đình Huấn cho biết, đến nay công trình vẫn chưa được bàn giao chính thức cho địa phương quản lý, phát huy giá trị. Một số vị trí trong đình còn xảy ra tình trạng thấm dột nhưng chưa được nhà thầu xử lý dứt điểm. Ngoài ra, các cấu kiện gỗ cũ không còn sử dụng sau quá trình tu bổ vẫn chưa có phương án bảo quản, trưng bày hoặc di dời phù hợp, khiến việc sắp xếp, hoàn thiện không gian bên trong di tích chưa được thực hiện đầy đủ.

Sự "hồi sinh" của đình Thượng Phú không chỉ "cứu" một di sản từng đứng trước nguy cơ hư hỏng nặng mà còn cho thấy hiệu quả từ sự vào cuộc của các cấp chính quyền sau tiếng nói trách nhiệm của báo chí. Sau hơn 600 năm tồn tại, ngôi đình tiếp tục là chứng nhân của lịch sử, là biểu tượng văn hóa của vùng đất Hà Trung và là lời nhắc nhở về trách nhiệm gìn giữ những di sản quý giá cho các thế hệ mai sau. ■

"Đánh thức" di sản bằng ngôn ngữ âm nhạc mới

● THẢO MY

Chất liệu truyền thống đang trở thành nguồn cảm hứng mạnh mẽ của âm nhạc đương đại. Tuy nhiên, để di sản thực sự có đời sống mới, nghệ sĩ cần vượt qua cách khai thác bề mặt, tìm được tiếng nói sáng tạo riêng trên nền tảng hiểu biết và sự trân trọng văn hóa.

Ca nương Kiều Anh tạo dấu ấn với MV *Lá ngọc cành vàng,* kết hợp nghệ thuật Ca trù cùng âm nhạc điện tử và pop

Từ chất liệu dân gian đến bản sắc sáng tạo

Âm nhạc phản ánh rõ nét sự vận động của đời sống văn hóa. Trong dòng chảy hội nhập, câu chuyện làm thế nào để âm nhạc Việt vừa hiện đại, vừa giữ được bản sắc dân tộc ngày càng trở nên cấp thiết. Nhiều nghệ sĩ trẻ không còn xem truyền thống như một "kho tư liệu" để điểm xuyết cho sản phẩm, mà coi đó là nguồn cảm hứng tạo nên cá tính nghệ thuật và dấu ấn riêng.

Nếu trước đây, một vài câu dân ca, tiếng đàn tranh hay hình ảnh áo dài, nón lá có thể đủ để gợi cảm giác "đậm chất Việt", thì nay công chúng đòi hỏi nhiều hơn. Khán giả tiếp nhận tác phẩm bằng cả cảm xúc lẫn hiểu biết văn hóa, buộc nghệ sĩ phải đi sâu vào bản chất của di sản thay vì chỉ khai thác bề nổi.

Mới đây, ca nương Kiều Anh tạo dấu ấn với MV *Lá ngọc cành vàng,* kết hợp nghệ thuật Ca trù cùng âm nhạc điện tử và pop. Giá trị của sản phẩm không đơn chỉ nằm ở sự pha trộn giữa cũ và mới, mà ở cách Ca trù vẫn giữ vị trí trung tâm. Kỹ thuật nhả chữ, luyến láy đặc trưng, tiếng đàn đáy, tiếng phách... không bị phần phối khí hiện đại lấn át, trái lại trở thành linh hồn của bản nhạc. Đằng sau sản phẩm là quá trình làm việc với nhiều nghệ nhân, nghệ sĩ như NSND Thanh Hoài, NSƯT Nguyễn Văn Khuê, NNƯT Nguyễn Thúy Hòa, Lưu Thị Kim Liên... Sự đồng hành ấy tạo nền tảng chuyên môn, giúp tác phẩm thuyết phục giới nghề và công chúng.

Cùng cách tiếp cận coi di sản là một thực thể đang vận động, album *Mỹ điệu ca* gồm 15 ca khúc của MONO mở ra không gian nghệ thuật mang tinh thần Á Đông đương đại. Khái niệm "di sản sống" được thể hiện qua việc đan cài âm nhạc dân tộc và không gian văn hóa Việt vào mạch pop hiện đại. MV mở đường *Công tử Văn Thơ,* thực hiện tại Đại Nội Huế, tạo nên cuộc gặp gỡ giữa ký ức truyền thống và nhịp đập tuổi trẻ. Thay vì đóng khung di sản trong quá khứ tĩnh tại, MONO nhìn nhận đó là dòng chảy sống động, tiếp tục được viết bằng tiếng nói của các thế hệ hôm nay.

Với MV *Gái Nghệ,* Hương Tràm lựa chọn dân ca Ví, Giặm Nghệ Tĩnh và phương ngữ Nghệ An, kết hợp cùng pop, electro, rock để kể câu chuyện quê hương bằng ngôn ngữ âm nhạc mới. Trước đó, Hoàng Thùy Linh, SOOBIN, DTAP hay Phương Mỹ Chi cũng góp phần đưa chất liệu truyền thống trở lại đời sống âm nhạc đại chúng. Mỗi nghệ sĩ có một cách xử lý riêng, song phía sau những sản phẩm tạo dấu ấn đều là quá trình nghiên cứu công phu.

Xu hướng ấy tiếp tục được thể hiện trong Livestage 2 của chương trình *Tinh hà say hi.* Sáu tiết mục mang đến những cách tiếp cận khác nhau: Đàn nguyệt đối thoại cùng hip hop và guitar điện trong *Có gì đâu mà cay;* trống truyền thống hòa với jazz ở *Mộng duyên;* tiếng đàn cò kết hợp dàn kèn đồng quốc tế trong *Gentleman*; sáo trúc song hành cùng piano ở *Thế giới của anh;* đàn đá Tây Nguyên xuất hiện giữa không gian âm nhạc điện tử của *Mưa vội phóng.*

Ở đây, nhạc cụ dân tộc không còn giữ vai trò minh họa hay chỉ được đưa vào để tạo màu sắc Á Đông. Chúng thực sự tham gia vào cấu trúc âm nhạc, đối thoại với các thể loại hiện đại để kiến tạo không gian biểu đạt mới mà vẫn giữ được căn cước Việt. Những dự án này cho thấy truyền thống chưa bao giờ là rào cản của sáng tạo. Khi được tiếp cận nghiêm túc, di sản trở thành nguồn tài nguyên giúp nghệ sĩ tạo dựng tiếng nói riêng giữa thị trường ngày càng dễ rơi vào những công thức tương đồng.

Đổi mới nhưng không đánh mất "hồn cốt" văn hóa

Dẫu vậy, không phải sản phẩm nào gắn với yếu tố truyền thống cũng tạo được giá trị bền vững. Một số MV từng vấp phải phản ứng khi được quảng bá là khai thác văn hóa Việt nhưng chỉ dừng ở vài biểu tượng quen thuộc, thậm chí pha trộn thiếu chủ đích nhiều yếu tố văn hóa khác nhau.

Những tranh luận ấy phản ánh sự thay đổi trong cách đón nhận của công chúng. Cùng với sự phát triển của mạng xã hội và khả năng tiếp cận tri thức, người nghe ngày càng khắt khe hơn trước các sản phẩm khai thác di sản. Một chi tiết thiếu chính xác, sử dụng sai bối cảnh hoặc bị biến thành công cụ trang trí cũng có thể làm suy giảm giá trị của cả tác phẩm.

Sáng tạo vì thế không đồng nghĩa với tùy tiện. Giá trị của sản phẩm không được đo bằng số lượng nhạc cụ dân tộc, phục trang truyền thống hay biểu tượng văn hóa được đưa vào, mà nằm ở khả năng chuyển hóa tinh thần của di sản thành ngôn ngữ nghệ thuật hôm nay. Một chi tiết cũ chỉ thực sự có đời sống mới khi được đặt đúng chỗ, hiểu đúng nghĩa và tham gia hữu cơ vào ý tưởng chung của tác phẩm.

Ca nương Kiều Anh từng chia sẻ, ranh giới giữa "trang trí" và "đối thoại" nằm ở thái độ tôn trọng văn hóa dân tộc cùng sự nghiêm túc trong quá trình sáng tạo. Đây cũng là điểm phân biệt một sản phẩm chỉ tạo hiệu ứng nhất thời với tác phẩm có khả năng ở lại lâu dài trong đời sống công chúng.

Trong hành trình ấy, nghệ nhân và nhà nghiên cứu giữ vai trò ngày càng quan trọng. Họ truyền dạy kỹ thuật biểu diễn, cung cấp tư liệu lịch sử, đồng thời giúp nghệ sĩ hiểu đúng bối cảnh ra đời, ý nghĩa văn hóa và tinh thần của từng loại hình nghệ thuật. Có thể xem họ là những người gìn giữ giá trị cốt lõi, góp phần bảo đảm quá trình cách tân vẫn được đặt trên nền tảng của sự hiểu biết, tôn trọng và chuẩn mực.

Nhiều sản phẩm khai thác chất liệu dân gian đã đạt hàng triệu lượt xem trên các nền tảng số và trở thành chủ đề bàn luận sôi nổi trong giới trẻ. Từ những giai điệu bắt tai và hình ảnh hấp dẫn, công chúng bắt đầu tìm hiểu về Hát bội, Ca trù, Ví, Giặm, Đờn ca tài tử, Nhã nhạc cung đình Huế hay không gian văn hóa Tây Nguyên. Khi âm nhạc trở thành cánh cửa đưa người trẻ đến gần di sản, giá trị của tác phẩm đã vượt ra ngoài phạm vi giải trí, góp phần tạo thêm một con đường để văn hóa truyền thống hiện diện trong đời sống đương đại.

Trong bối cảnh hội nhập sâu rộng, giao lưu và tiếp nhận tinh hoa âm nhạc thế giới là xu thế tất yếu. Nhưng hội nhập không có nghĩa là hòa tan. Bản sắc chỉ thực sự được khẳng định khi nghệ sĩ biết đứng trên nền tảng văn hóa dân tộc để sáng tạo bằng tư duy của thời đại. Những thành công gần đây cho thấy chất liệu truyền thống không hề cũ kỹ hay xa cách với công chúng trẻ. Trái lại, đó là "mỏ vàng" của sáng tạo nếu được khai thác bằng tri thức, sự trân trọng và tinh thần trách nhiệm. Khi người nghệ sĩ tìm được cách trò chuyện chân thành với di sản, những giá trị tưởng như thuộc về quá khứ có thể được "đánh thức", mang một đời sống mới và tiếp tục ngân vang trong tâm thức hôm nay. ■

Nhạc cụ dân tộc bước vào mùa tranh tài mới năm 2026

Cục Nghệ thuật biểu diễn (Bộ VHTTDL) vừa ban hành thông báo về việc tổ chức Cuộc thi Độc tấu và Hòa tấu nhạc cụ dân tộc toàn quốc năm 2026. Đây là sân chơi chuyên môn dành cho các nghệ sĩ, đơn vị nghệ thuật và cơ sở đào tạo nghệ thuật trên cả nước, góp phần nâng cao chất lượng biểu diễn, gìn giữ và lan tỏa giá trị âm nhạc truyền thống.

Theo kế hoạch, cuộc thi được tổ chức thành hai đợt tại Lâm Đồng và Thái Nguyên. Đợt 1 dự kiến diễn ra từ ngày 24-31.10 tại Lâm Đồng; Đợt 2 dự kiến được tổ chức từ ngày 6-14.11 tại Thái Nguyên. Các nghệ sĩ và đơn vị tham dự sẽ tiếp tục tranh tài ở các nội dung độc tấu, hòa tấu nhạc cụ dân tộc, qua đó giới thiệu những tác phẩm, phong cách biểu diễn và cách tiếp cận mới đối với kho tàng âm nhạc truyền thống.

Cuộc thi là dịp để đội ngũ nghệ sĩ biểu diễn nhạc cụ dân tộc giao lưu, trao đổi kinh nghiệm, rèn luyện kỹ năng và nâng cao trình độ chuyên môn. Thông qua các phần thi, BTC kỳ vọng phát hiện, bồi dưỡng những gương mặt triển vọng, đồng thời khuyến khích các đơn vị nghệ thuật, cơ sở đào tạo tiếp tục đầu tư cho hoạt động sáng tạo, biểu diễn và truyền dạy nhạc cụ dân tộc.

Việc tổ chức cuộc thi tại hai địa phương cũng góp phần đưa nghệ thuật truyền thống đến gần hơn với công chúng, tạo thêm sức sống cho các giá trị âm nhạc dân tộc trong đời sống đương đại.

H.HẠNH

Khơi nguồn sáng tạo từ dữ liệu văn hóa

ANH HUY

Di sản chỉ thực sự được tiếp nối trong môi trường số khi dữ liệu vượt khỏi bản chụp, mô hình, hồ sơ lưu trữ. Kho dữ liệu chuẩn hóa, liên thông và mở phù hợp có thể tạo sản phẩm du lịch, không gian sáng tạo, nguồn lực cho công nghiệp văn hóa phát triển.

Mới đây, Hội đồng Lý luận, phê bình văn học, nghệ thuật TP.HCM phối hợp tổ chức tọa đàm "Số hóa dữ liệu văn hóa, nghệ thuật, du lịch ở TP.HCM". Các ý kiến gặp nhau ở một điểm: Số hóa phải nằm trong chiến lược dài hạn, có chuẩn chung và đưa di sản trở lại đời sống.

Trình diễn Hát bội tại chợ Bến Thành phục vụ người dân và du khách

Gìn giữ những lớp trầm tích văn hóa

Theo TS Nguyễn Thị Hậu, Tổng Thư ký Hội Khoa học Lịch sử TP, số hóa di sản là thay đổi phương thức quản lý, không đơn thuần dùng công nghệ để lưu hình ảnh hiện vật, di tích. Quá trình này phát triển từ sao chép, lưu trữ dữ liệu; đưa tư liệu lên Internet; đến tái tạo di sản bằng công nghệ 3D. Ở cấp độ cao hơn, dữ liệu kết nối với trí tuệ nhân tạo, mở rộng bảo tàng trực tuyến, nối trải nghiệm số với điểm đến thực tế. Vì thế, điều cần ưu tiên không phải chạy theo thiết bị mới, mà là xây dựng hệ thống dữ liệu đồng bộ, có khả năng liên thông, truy xuất. Công nghệ có thể lạc hậu, nhưng dữ liệu được tổ chức khoa học sẽ tạo nền móng lâu dài cho bảo tồn, khai thác.

TS Mã Thanh Cao, nguyên Giám đốc Bảo tàng Mỹ thuật TP.HCM cho rằng, số hóa cần tiến hành với di sản vật thể và phi vật thể, hướng tới kho dữ liệu phục vụ nghiên cứu, giáo dục, du lịch, công nghiệp văn hóa. Tại nhiều quốc gia, hàng trăm nghìn hiện vật được quản lý tập trung; một phần tư liệu công bố miễn phí, phần còn lại khai thác phù hợp để tạo nguồn lực bảo tồn.

Tuy cùng bước vào môi trường số, hai loại hình di sản đặt ra yêu cầu khác nhau. TS Trịnh Đăng Khoa, Bí thư Đảng ủy, Chủ tịch Hội đồng Trường Đại học Văn hóa TP.HCM phân tích: Với di sản vật thể, nhiệm vụ là chuyển tải đặc điểm vật chất qua quét 3D, hình ảnh, kích thước, màu sắc, chất liệu, cấu trúc và hồ sơ khoa học. Với di sản phi vật thể, dữ liệu phải phản ánh tri thức, kỹ năng, tập quán, nghi lễ, cảm xúc, không gian thực hành, quan hệ cộng đồng. Tại Lăng Ông Bà Chiểu, số hóa nghi lễ không thể chỉ ghi trang phục, đạo cụ hay hình ảnh lễ cúng, mà phải lưu trình tự thực hành, cách con người tương tác, trạng thái cảm xúc và tính thiêng. Công việc này cần kỹ thuật ghi hình, ghi âm, xử lý dữ liệu phù hợp cùng người am hiểu văn hóa để nhận diện giá trị cốt lõi. Nếu chỉ ghi phần nhìn thấy, di sản rất dễ bị giản lược.

Theo TS Mã Thanh Cao, vấn đề sâu hơn là chất lượng dữ liệu gốc. Trước khi số hóa, từng hiện vật, di tích, loại hình di sản phải được nghiên cứu về lịch sử, chất liệu, giá trị, bối cảnh hình thành. Mô hình đẹp hay hình ảnh sắc nét nhưng thiếu hồ sơ khoa học chỉ có giá trị trình diễn, khó phục vụ nghiên cứu, sáng tạo. Vì thế, xây dựng dữ liệu cần sự tham gia của cơ quan quản lý, bảo tàng, viện nghiên cứu, trường đại học và người trực tiếp nắm giữ di sản.

TP.HCM còn sở hữu nguồn di sản đặc biệt là ký ức đô thị, hiện diện trong tiếng nói, nếp sống, khu phố, nghề nghiệp và quan hệ cộng đồng. Đô thị hóa nhanh khiến nhiều lớp ký ức có nguy cơ phai mờ. Số hóa ký ức đô thị chính là giữ cho thế hệ sau một con đường để hiểu lịch sử và bản sắc thành phố.

Đánh thức giá trị mới từ di sản số

Nếu bảo tồn là điểm khởi đầu, khả năng tạo giá trị mới là thước đo sức sống của dữ liệu văn hóa. TS Trần Quý, Viện trưởng Viện Kinh tế số Việt Nam cho rằng, chuyển hiện vật, hình ảnh hay câu chuyện sang định dạng số mới chỉ là bước đầu. Giá trị hình thành khi tư liệu đi vào quản trị, giáo dục, trải nghiệm, sáng tạo và mang lại lợi ích cho cộng đồng. Ông đề xuất mô hình bốn tầng: Bảo tồn, quản trị, trải nghiệm và đổi mới sáng tạo gắn với phát triển kinh tế. Để vận hành, thành phố cần kiến trúc dữ liệu thống nhất, tiêu chuẩn dùng chung, hạ tầng kết nối, cơ chế phối hợp; đồng thời bảo đảm quyền sở hữu trí tuệ, quyền cộng đồng, tính nguyên bản và khả năng truy xuất nguồn gốc. Mục tiêu là hình thành hệ sinh thái bảo tồn, quản trị, khai thác bền vững.

Ở góc độ doanh nghiệp, ông Huỳnh Sĩ Nguyên cho rằng, cần huy động mạnh hơn nguồn lực xã hội. Nhiều quốc gia khuyến khích cá nhân, doanh nghiệp đầu tư số hóa di sản họ quan tâm, còn Nhà nước thiết lập chính sách, hạ tầng, cơ chế chia sẻ. Cách làm này kết nối dữ liệu từ bảo tàng công lập, bảo tàng tư nhân và cộng đồng, thay vì để mỗi nơi xây dựng kho riêng. Doanh nghiệp cũng sẵn sàng hỗ trợ di sản có nguy cơ mai một nếu cơ chế phối hợp minh bạch, trách nhiệm rõ ràng.

Khả năng tiếp cận dữ liệu có ý nghĩa với các ngành sáng tạo. Nghệ nhân Phạm Văn Tuyền (Năm Tuyền) cho biết, giới trẻ quan tâm đến cổ phục, thời trang truyền thống. Nhiều nhóm tự bỏ kinh phí nghiên cứu, phục dựng trang phục xưa nhưng khó tiếp cận hiện vật gốc, tư liệu chính thống. Khi dữ liệu được chuẩn hóa, chú giải khoa học và mở phù hợp, người trẻ sẽ có nền tảng tin cậy để phát triển sản phẩm mang bản sắc Việt, góp phần tạo dựng thương hiệu văn hóa thành phố.

Từ nhu cầu bảo tồn đến khát vọng sáng tạo, các ý kiến đều trở lại yêu cầu xây dựng kho dữ liệu văn hóa thống nhất. TS Trịnh Đăng Khoa cho rằng, cần hoàn thiện hành lang pháp lý, cụ thể hóa Nghị định số 277/2026/NĐ-CP ngày 9.7.2026 của Chính phủ về hạ tầng văn hóa số thành cơ chế phù hợp với TP.HCM. TP đồng thời phải chuẩn hóa dữ liệu, xác định quyền, trách nhiệm của các chủ thể và khơi thông nguồn lực xã hội. TS Nguyễn Thị Hậu đề xuất xây dựng ngân hàng dữ liệu chung cho hệ thống bảo tàng, di tích, các loại hình di sản. Mọi đơn vị tham gia cần tuân thủ cùng bộ tiêu chí, từ cấu trúc hồ sơ, cách chú giải, khả năng truy xuất đến quy định khai thác. Khi nền tảng chung hình thành, việc quản lý, diễn giải giá trị, bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ và phân định ranh giới giữa dữ liệu khoa học với sáng tạo nghệ thuật thuận lợi hơn.

Số hóa không phải đưa di sản rời không gian sống để cất vào kho dữ liệu, mà giúp những giá trị bồi đắp qua thời gian hiện diện hôm nay. Cơ sở dữ liệu đúng, đủ, kết nối tốt sẽ mở đường cho nghiên cứu, giáo dục, du lịch, thiết kế, thời trang, điện ảnh và công nghiệp văn hóa. Khi công nghệ đi cùng tri thức, trách nhiệm và sự tham gia của cộng đồng, dữ liệu văn hóa mới thực sự trở thành nguồn lực phát triển TP.HCM. ■

Giữ chuẩn mực nghề báo trong dòng chảy AI

Hôm qua 30.7, tại Đà Nẵng, Trung tâm Bồi dưỡng nghiệp vụ báo chí, Hội Nhà báo Việt Nam tổ chức Hội thảo "Quản lý và ứng dụng AI trong hoạt động báo chí: Xây dựng quy chế và chuẩn mực đạo đức". Sự kiện được tổ chức khi trí tuệ nhân tạo tác động sâu đến quy trình sản xuất và kiểm chứng thông tin.

Các đại biểu trao đổi về tư duy quản trị AI trong cơ quan báo chí; quy trình ứng dụng công nghệ vào sản xuất nội dung; giải pháp kiểm soát chất lượng; cùng những vấn đề pháp lý, đạo đức và trách nhiệm xã hội khi AI tham gia nghiệp vụ. Nhiều kinh nghiệm được chia sẻ, góp phần đề xuất hướng khai thác công nghệ hiệu quả nhưng vẫn bảo đảm giá trị cốt lõi của nghề báo.

Một nội dung trọng tâm là giới thiệu dự thảo "Sổ tay hướng dẫn xây dựng và triển khai quy chế sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong các cơ quan báo chí", do Trung tâm Bồi dưỡng nghiệp vụ báo chí chủ trì biên soạn theo chỉ đạo của Hội Nhà báo Việt Nam. Sổ tay hỗ trợ cơ quan báo chí xây dựng quy chế, quy trình quản lý và sử dụng AI phù hợp thực tế, hướng tới môi trường ứng dụng an toàn, minh bạch, có trách nhiệm.

Thông qua hội thảo, Hội Nhà báo Việt Nam mong muốn nâng cao nhận thức, năng lực quản trị AI; thúc đẩy chia sẻ kinh nghiệm chuyển đổi số; hình thành chuẩn mực về ứng dụng AI trong báo chí, gắn đổi mới công nghệ với đạo đức nghề nghiệp, tính chính xác và trách nhiệm xã hội của người làm báo.

ÁNH DƯƠNG

BẢO VỆ NỀN TẢNG TƯ TƯỞNG CỦA ĐẢNG TỪ GÓC NHÌN VĂN HÓA

Bài 9:

Nền tảng tư tưởng bắt đầu từ những điều rất gần

● NGUYỄN ĐỖ

Nền tảng tư tưởng bên cạnh việc được xây dựng bằng các văn kiện, chỉ đạo, định hướng, còn được hình thành từ những điều rất bình dị: Cách một gia đình dạy con biết nói lời cảm ơn, một ngôi trường nuôi dưỡng lòng trung thực, một khu dân cư giữ gìn sự gắn bó, một cộng đồng ứng xử trước những khác biệt.

Trước khi trở thành nhận thức chính trị, niềm tin luôn bắt đầu từ những trải nghiệm văn hóa trong đời sống hằng ngày. Vì thế, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng không chỉ là câu chuyện của những diễn đàn lớn mà còn là câu chuyện của mỗi mái nhà, mỗi lớp học và mỗi cộng đồng dân cư.

Không gian đọc sách cộng đồng góp phần kết nối các thế hệ, nuôi dưỡng tri thức và bồi đắp những giá trị văn hóa từ cơ sở
Ảnh: ITN

Những giá trị lớn luôn được nuôi từ những điều bình dị

Có những điều tưởng như rất nhỏ nhưng lại theo con người suốt cả cuộc đời. Một đứa trẻ nhìn thấy cha mẹ nhường ghế cho người già sẽ hiểu thế nào là sự tôn trọng. Một học sinh được thầy cô kiên nhẫn lắng nghe sẽ học được cách lắng nghe người khác. Một người lớn lên ở nơi mà hàng xóm vẫn hỏi thăm nhau mỗi buổi sáng sẽ cảm nhận rõ hơn ý nghĩa của hai chữ "cộng đồng". Những bài học ấy hiếm khi xuất hiện trong giáo trình nhưng âm thầm định hình nhân cách. Đó cũng chính là cách văn hóa vận hành.

Văn hóa không chỉ hiện diện trong những di sản hay những chương trình nghệ thuật lớn. Văn hóa còn nằm trong lời ăn tiếng nói, trong cách ứng xử giữa người với người, trong sự trung thực khi làm việc, trong tinh thần giữ lời hứa, trong ý thức tôn trọng pháp luật và trong trách nhiệm đối với cộng đồng. Chính từ những điều rất gần ấy mà niềm tin xã hội được hình thành.

Ngược lại, khi những chuẩn mực nhỏ bị xem nhẹ, những giá trị lớn cũng khó đứng vững. Nếu con người quen với sự gian dối trong những việc nhỏ thì rất khó kiên định với sự thật trong những vấn đề lớn. Nếu sự vô cảm dần trở thành điều bình thường trong đời sống hằng ngày thì tinh thần đoàn kết và trách nhiệm xã hội cũng bị bào mòn. Vì thế, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng không thể tách rời nhiệm vụ xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh ngay từ cơ sở.

Gia đình là nơi đầu tiên con người học cách làm người. Ở đó, trẻ em học được sự yêu thương trước khi hiểu khái niệm nhân ái, học được trách nhiệm trước khi biết đến nghĩa vụ công dân, học được lòng biết ơn trước khi hiểu thế nào là truyền thống dân tộc. Nhà trường tiếp tục vun đắp những giá trị ấy bằng tri thức, kỷ luật, tinh thần hợp tác và sự tôn trọng lẫn nhau. Cộng đồng là nơi những giá trị ấy được kiểm chứng mỗi ngày trong cuộc sống thực. Ba môi trường ấy kết nối với nhau để tạo nên nền tảng văn hóa của mỗi con người, từ đó bồi đắp nền tảng tinh thần của toàn xã hội.

Điều đáng suy ngẫm là nhiều khi chúng ta nói nhiều về tác động của Internet đối với giới trẻ nhưng lại quên rằng chiếc điện thoại chỉ có thể tác động mạnh khi những điểm tựa trong đời sống thực dần trở nên lỏng lẻo. Một đứa trẻ có thể dành nhiều giờ trên mạng, nhưng nếu vẫn có những bữa cơm cùng gia đình, vẫn có người lớn sẵn sàng trò chuyện, vẫn được đọc sách, chơi thể thao, tham gia hoạt động tập thể hay hoạt động xã hội thì không gian số sẽ khó trở thành thế giới duy nhất của các em. Sức đề kháng trước những tác động tiêu cực vì thế không chỉ được tạo nên bằng kỹ năng sử dụng công nghệ mà còn được hình thành từ sự gắn kết giữa con người với con người. Đó chính là nền văn hóa của đời sống. Cũng từ những điều rất gần ấy, những giá trị lớn của đất nước được gìn giữ qua nhiều thế hệ.

Thiết chế văn hóa vừa là công trình, vừa là nơi nuôi dưỡng niềm tin

Trong nhiều năm, khi nhắc đến thiết chế văn hóa, người ta thường nghĩ ngay đến những công trình như nhà văn hóa, thư viện, bảo tàng, trung tâm văn hóa - thể thao hay quảng trường. Cách nhìn ấy không sai, nhưng vẫn chưa đủ. Giá trị của một thiết chế văn hóa không nằm trước hết ở quy mô công trình hay mức đầu tư xây dựng mà ở chỗ nơi đó có thực sự trở thành không gian để con người gặp gỡ, học hỏi, chia sẻ và cùng vun đắp những giá trị chung hay không.

Một nhà văn hóa luôn sáng đèn với các hoạt động cộng đồng sẽ có ý nghĩa hơn một công trình khang trang, nhưng vắng bóng người dân. Một thư viện có nhiều bạn trẻ tìm đến đọc sách sẽ có sức sống hơn những giá sách đầy ắp, nhưng ít người mở ra. Một bảo tàng khiến học sinh muốn quay trở lại sẽ có giá trị hơn nhiều so với một điểm đến chỉ phục vụ những chuyến tham quan mang tính hình thức. Điều làm nên sức sống của thiết chế văn hóa không phải là bê tông, gạch đá hay thiết bị hiện đại mà là con người và những hoạt động văn hóa diễn ra bên trong.

Chính ở những không gian ấy, nhiều giá trị lớn được hình thành một cách tự nhiên. Một em nhỏ biết yêu sách vì được cha mẹ đưa đến thư viện từ sớm. Một học sinh hiểu thêm về lịch sử sau một buổi tham quan bảo tàng sinh động. Một người cao tuổi tìm thấy niềm vui trong câu lạc bộ văn nghệ của địa phương. Một thanh niên trưởng thành hơn qua các hoạt động tình nguyện, thể thao hay gìn giữ di sản. Những trải nghiệm ấy âm thầm bồi đắp nhân cách, đồng thời tạo nên sự gắn kết giữa con người với cộng đồng.

Không phải ngẫu nhiên mà ở nhiều quốc gia, đầu tư cho thiết chế văn hóa luôn được xem là đầu tư cho phát triển con người. Những không gian ấy không chỉ đáp ứng nhu cầu hưởng thụ văn hóa mà còn tạo ra cơ hội để con người gặp gỡ trực tiếp, cùng chia sẻ mối quan tâm và cùng tạo nên những giá trị tích cực. Chính từ những tương tác đời thường ấy, niềm tin xã hội được bồi đắp bền vững.

Trong bối cảnh hiện nay, ý nghĩa ấy càng trở nên quan trọng. Không gian số mở rộng khả năng kết nối nhưng cũng có thể khiến nhiều người sống chủ yếu trong những "cộng đồng ảo". Nếu các mối quan hệ trực tiếp ngày càng thu hẹp, nếu những không gian sinh hoạt cộng đồng dần vắng bóng và văn hóa cơ sở không đủ sức hấp dẫn để giữ người dân ở lại, thì khoảng trống ấy rất dễ bị lấp đầy bởi những dòng thông tin vô tận trên môi trường mạng.

Đó là lý do việc xây dựng và phát huy hiệu quả các thiết chế văn hóa cơ sở không nên chỉ được nhìn như nhiệm vụ riêng của ngành văn hóa. Khi một địa phương có nhiều hoạt động văn hóa phong phú, có các câu lạc bộ hoạt động thực chất, có không gian đọc sách, sinh hoạt nghệ thuật, thể thao và sáng tạo dành cho người dân, đặc biệt là thanh thiếu niên, thì những giá trị tích cực sẽ có thêm môi trường để lan tỏa. Đời sống văn hóa ở cơ sở càng phong phú, sức đề kháng của cộng đồng trước các tác động tiêu cực từ không gian mạng càng được nâng lên một cách tự nhiên.

Suy cho cùng, niềm tin xã hội không được tạo dựng trong những thời điểm đặc biệt mà được vun đắp từng ngày từ những cuộc gặp gỡ bình dị, những hoạt động cộng đồng và những không gian văn hóa để mỗi người cảm thấy mình thực sự thuộc về. Chính những điều tưởng như rất nhỏ ấy lại là nền móng bền vững nhất của một xã hội đoàn kết, nhân văn và giàu sức đề kháng.

Sự gắn kết của cộng đồng là "lá chắn mềm" trước những chia rẽ

Một xã hội không trở nên bền vững chỉ vì có những thiết chế tốt. Sức mạnh của nó còn nằm ở chất lượng của những mối quan hệ giữa con người với con người. Có một điều đáng suy ngẫm: Tin đồn thường lan nhanh ở nơi thiếu thông tin, nhưng những luận điệu xuyên tạc lại dễ phát huy tác dụng hơn ở nơi con người thiếu niềm tin. Khi khoảng cách giữa cá nhân với cộng đồng ngày càng lớn, khi mỗi người chỉ sống trong thế giới riêng của mình, khi những cuộc trò chuyện trực tiếp dần được thay thế bằng những dòng bình luận trên mạng, các thông tin sai lệch và những cách nhìn cực đoan cũng có thêm cơ hội len vào đời sống.

Ngược lại, ở một cộng đồng mà con người còn biết lắng nghe nhau, còn giữ được tinh thần sẻ chia, còn có những không gian để gặp gỡ và cùng tham gia các hoạt động chung, khả năng bị chia rẽ sẽ giảm đi rất nhiều, bởi trước khi tin vào một thông tin trên mạng, người ta còn có những con người thật để hỏi, những trải nghiệm thật để đối chiếu và những mối quan hệ thật để kiểm chứng. Đó là lý do văn hóa cộng đồng luôn có ý nghĩa vượt ra ngoài phạm vi của những hoạt động văn nghệ hay lễ hội. Văn hóa cộng đồng tạo nên cảm giác thuộc về. Khi con người cảm thấy mình là một phần của gia đình, của khu dân cư, của cơ quan, của quê hương và rộng hơn là của quốc gia, họ sẽ có xu hướng hành động có trách nhiệm hơn với những gì liên quan đến cộng đồng ấy.

Trong truyền thống Việt Nam, tinh thần cộng đồng luôn là một trong những giá trị nổi bật. Từ làng xã, dòng họ đến các phong trào tương thân tương ái, từ những ngày cả nước hướng về đồng bào vùng thiên tai đến những thời điểm khó khăn như đại dịch, chúng ta nhiều lần chứng kiến sức mạnh của sự đoàn kết. Ngày nay, tinh thần ấy cần tiếp tục được nuôi dưỡng bằng những hình thức mới như các câu lạc bộ văn hóa, thể thao, đọc sách; các hoạt động tình nguyện; những chương trình bảo tồn di sản; những không gian sáng tạo dành cho thanh niên; các diễn đàn đối thoại giữa chính quyền với người dân hay những hoạt động sinh hoạt cộng đồng được tổ chức thường xuyên và thực chất. Điểm chung của tất cả những hoạt động ấy là tạo ra cơ hội để con người gặp nhau trong đời sống thực.

Đó là điều mà không một nền tảng số nào có thể thay thế hoàn toàn. Dù công nghệ phát triển đến đâu, niềm tin giữa con người với con người vẫn được xây dựng trước hết bằng những trải nghiệm trực tiếp. Một ánh mắt sẻ chia, một cái bắt tay, một cuộc trò chuyện chân thành hay một hành động cùng nhau vượt qua khó khăn luôn có sức thuyết phục lớn hơn rất nhiều so với hàng trăm dòng trạng thái trên mạng xã hội.

Nhìn từ góc độ ấy, xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở không chỉ là làm phong phú thêm đời sống tinh thần của người dân mà còn là quá trình củng cố những mối liên kết xã hội. Nếu pháp luật tạo nên trật tự thì văn hóa cộng đồng tạo nên sức bền của xã hội. Một cộng đồng càng gắn kết, càng giàu lòng tin và trách nhiệm

thì càng khó bị chia rẽ bởi những thông tin bóp méo sự thật hay những luận điệu kích động đối đầu. Đó cũng chính là một trong những nền tảng quan trọng nhất để bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng từ gốc rễ của đời sống xã hội.

Muốn giữ vững nền tảng, trước hết phải chăm lo cho gốc rễ

Có một hình ảnh rất gần gũi trong đời sống, đồng thời cũng gợi nên một quy luật của văn hóa: Không ai giữ được một tán cây xanh chỉ bằng cách chăm từng chiếc lá. Muốn cây bền vững, phải chăm từ bộ rễ. Một xã hội cũng vậy. Không thể chỉ chờ đến khi xuất hiện những thông tin sai lệch mới nghĩ đến việc bảo vệ nền tảng tư tưởng, càng không thể chỉ đặt niềm tin vào những biện pháp xử lý sau khi vấn đề đã xảy ra. Điều bền vững hơn là làm cho bộ rễ của xã hội khỏe mạnh ngay từ đầu: Gia đình bền chặt hơn, nhà trường giàu cảm hứng hơn, cộng đồng gắn kết hơn, đời sống văn hóa phong phú hơn và mỗi con người có thêm cơ hội được sống trong một môi trường giàu lòng nhân ái, trách nhiệm và khát vọng cống hiến.

Đó không phải là những công việc mang lại kết quả tức thì. Bồi đắp văn hóa cần thời gian; xây dựng niềm tin càng cần nhiều thời gian hơn. Nhưng cũng giống như việc trồng một khu rừng, thành quả bền vững nhất luôn đến từ sự kiên trì của nhiều thế hệ chứ không phải từ những giải pháp ngắn hạn.

Trong nhiều năm qua, Đảng và Nhà nước luôn dành sự quan tâm đến việc xây dựng môi trường văn hóa, phát triển hệ thống thiết chế văn hóa, chăm lo đời sống tinh thần của nhân dân, phát triển con người Việt Nam toàn diện và phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc. Những chủ trương ấy không chỉ nhằm nâng cao chất lượng đời sống văn hóa mà còn hướng tới mục tiêu sâu xa hơn là củng cố nền tảng tinh thần của xã hội, tạo động lực cho sự phát triển bền vững của đất nước.

Nhìn từ góc độ ấy, gia đình, nhà trường, khu dân cư, cơ quan, doanh nghiệp, các tổ chức chính trị - xã hội, các thiết chế văn hóa, báo chí, văn học, nghệ thuật và cả không gian số lành mạnh đều là những "mảnh đất" nơi các giá trị chung được gieo trồng mỗi ngày. Mỗi môi trường có một vai trò riêng nhưng cùng hướng tới mục tiêu hình thành những con người sống có trách nhiệm với bản thân, với cộng đồng và với đất nước.

Nền tảng tư tưởng không tồn tại tách rời khỏi đời sống xã hội. Nó được phản chiếu qua chất lượng của các mối quan hệ giữa con người với con người, qua niềm tin của nhân dân vào những điều tốt đẹp, qua ý thức thượng tôn pháp luật, qua tinh thần đoàn kết và qua khát vọng cùng nhau xây dựng một đất nước phát triển, hùng cường, hạnh phúc.

Vì thế, bảo vệ nền tảng tư tưởng không chỉ là giữ gìn những giá trị đã có mà còn là không ngừng tạo dựng môi trường để những giá trị ấy tiếp tục được nuôi dưỡng trong đời sống hằng ngày. Khi gia đình vẫn là nơi hình thành nhân cách, nhà trường vẫn là nơi khơi mở tri thức, cộng đồng vẫn là nơi con người tìm thấy sự sẻ chia và văn hóa vẫn là sợi dây gắn kết xã hội, nền tảng tư tưởng sẽ không chỉ được bảo vệ bằng những hàng rào phòng vệ. Nó sẽ được nâng đỡ bởi chính sức sống của đời sống văn hóa.

Có thể khẳng định: Bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng không bắt đầu từ những điều xa xôi mà từ cách chúng ta nuôi dạy một đứa trẻ, gìn giữ một gia đình, xây dựng một cộng đồng và chăm lo cho từng giá trị văn hóa trong cuộc sống hằng ngày. Khi những điều bình dị ấy được bồi đắp bền bỉ, nền tảng tư tưởng sẽ không chỉ được khẳng định trong nhận thức mà còn hiện diện trong cách sống, cách ứng xử và trách nhiệm của mỗi người đối với cộng đồng và đất nước. Đó chính là sức mạnh bền vững nhất của văn hóa và cũng là nền móng sâu xa nhất để củng cố niềm tin xã hội. ■ *(Còn tiếp)*

KẾT HÔN MUỘN, SINH ÍT:

Sức ép dài hạn lên dân số

● **MINH KHOA**

Việt Nam đang ở thời kỳ dân số vàng với gần 70 triệu người trong độ tuổi lao động, tạo lợi thế lớn cho phát triển. Tuy nhiên, kết hôn muộn, mức sinh thấp, mất cân bằng giới tính khi sinh, mang thai ở tuổi vị thành niên và già hóa nhanh đang gây sức ép ngày càng lớn. Những biến động này đòi hỏi chính sách dân số phải chuyển mạnh sang bảo đảm cơ cấu, chất lượng và phát triển bền vững.

Thanh niên diễu hành sau lễ mít tinh kỷ niệm Ngày Dân số thế giới năm 2026 với chủ đề "Chung tay thực hiện khát vọng của thanh niên trong một tương lai tươi sáng" **Ảnh: ĐÀO DOAN**

Song, "cửa sổ" dân số vàng không thể kéo dài mãi. Nếu mức sinh tiếp tục giảm, cơ cấu dân số mất cân đối và tốc độ già hóa không được ứng phó, lợi thế hôm nay có thể nhanh chóng trở thành sức ép đối với thị trường lao động và hệ thống an sinh. Một trong những thay đổi đáng lo ngại nhất là người trẻ ngày càng kết hôn muộn, sinh ít con hoặc lựa chọn không sinh con. Tuổi kết hôn trung bình lần đầu của người Việt tăng nhanh: Giai đoạn 1999-2019 chỉ tăng từ 24,1 lên 25,2 tuổi, nhưng đến năm 2024 đã lên 27,3 tuổi.

Kết hôn muộn kéo theo sinh con muộn, rút ngắn thời gian sinh sản và làm giảm số con trong mỗi gia đình. Khi áp lực việc làm, thu nhập, nhà ở và nuôi dạy con ngày càng lớn, mong muốn lập gia đình của nhiều người trẻ cũng khó trở thành hiện thực. Nếu xu hướng này kéo dài, Việt Nam có thể đối mặt với nguy cơ thiếu hụt lao động, suy giảm quy mô dân số và già hóa nhanh hơn dự báo. Đây không còn là câu chuyện riêng của mỗi gia đình, mà liên quan trực tiếp đến duy trì lực lượng sản xuất và bảo đảm an sinh xã hội.

Cùng với mức sinh thấp, mất cân bằng giới tính khi sinh vẫn là vấn đề đáng báo động. Tỷ số hiện ở mức 112,3 bé trai trên 100 bé gái, cao hơn mức cân bằng tự nhiên từ 104 đến 106. Sự chênh lệch kéo dài có thể làm gia tăng số nam giới khó kết hôn, nguy cơ buôn bán phụ nữ và trẻ em gái, bạo lực giới, mất cân đối gia đình và tội phạm xuyên quốc gia. Ở chiều ngược lại, trong khi nhiều người trẻ tại đô thị trì hoãn sinh con, tình trạng mang thai và sinh con ở tuổi vị thành niên tại một số khu vực vẫn cao.

Tỷ lệ phụ nữ từ 20-24 tuổi từng sinh con trước tuổi 18 tăng từ 4,7% năm 2014 lên 8,2% năm 2021. Tại Tây Nguyên, tỷ lệ này tăng từ 9,5% lên 16,6%; khu vực Trung du và miền núi phía Bắc tăng từ 4,6% lên gần 20%. Những con số ấy cho thấy sự chênh lệch trong tiếp cận giáo dục, chăm sóc sức khỏe sinh sản và cơ hội phát triển giữa các vùng.

Hệ quả không dừng ở sức khỏe sinh sản, mà còn kéo dài sang chất lượng nguồn nhân lực và tương lai thế hệ tiếp theo. Song song với đó là tốc độ già hóa dân số ngày càng nhanh. Nếu năm 2024, cứ hai trẻ em mới có một người cao tuổi thì dự báo sau khoảng 50 năm, cứ hai trẻ em sẽ có tới bốn người cao tuổi. Khi lực lượng lao động trẻ thu hẹp, áp lực về lương hưu, bảo hiểm y tế, chăm sóc dài hạn và an sinh xã hội sẽ tăng lên. Bài toán dân số vì thế phải tính đến khả năng thích ứng của hệ thống y tế.

Trước thực trạng đó, Thứ trưởng Bộ Y tế Đỗ Xuân Tuyên cho rằng, trọng tâm chính sách dân số đã chuyển từ kế hoạch hóa gia đình sang dân số và phát triển. Luật Dân số vừa được Quốc hội thông qua tập trung vào bốn nhóm chính sách lớn, trong đó ưu tiên bảo đảm mức sinh thay thế khoảng 2,1 con trên một phụ nữ trong độ tuổi sinh đẻ. Trong khi đó, mức sinh của Việt Nam hiện chỉ còn 1,93 con; tại nhiều địa phương, con số này xuống khoảng 1,3-1,4 con. Nếu không có giải pháp hiệu quả, Việt Nam có thể nhanh chóng chuyển từ "già hóa dân số" sang "dân số già".

Duy trì mức sinh hợp lý cần đi cùng nỗ lực đưa tỷ số giới tính khi sinh về mức cân bằng tự nhiên và chủ động thích ứng với già hóa. Hệ thống chăm sóc người cao tuổi cần được phát triển từ gia đình, cộng đồng đến bệnh viện, khoa lão khoa và trung tâm chuyên nghiệp; đồng thời đào tạo điều dưỡng, phát triển "kinh tế bạc". Theo Thứ trưởng Đỗ Xuân Tuyên, nâng cao chất lượng dân số là nhiệm vụ xuyên suốt, hướng đến cải thiện thể chất, trí tuệ, kỹ năng. Đây cũng là tinh thần Ngày Dân số thế giới năm 2026: "Chung tay thực hiện khát vọng của thanh niên trong một tương lai tươi sáng".

Xu hướng kết hôn muộn, sinh ít con không chỉ diễn ra tại Việt Nam. Ông Matt Jackson, Trưởng đại diện Quỹ Dân số Liên Hợp Quốc tại Việt Nam cho biết, khảo sát "Tương lai nhân khẩu học" do UNFPA công bố cho thấy người trẻ vẫn mong muốn tìm được bạn đời phù hợp, xây dựng tổ ấm và coi gia đình có hai con là quy mô lý tưởng. Tuy nhiên, các rào cản kinh tế - xã hội khiến nhiều người chưa thể hiện thực hóa mong muốn ấy. Họ chỉ sẵn sàng lập gia đình khi có công việc ổn định, nhà ở hợp lý và đủ điều kiện.

Dịch vụ chăm sóc trẻ em phù hợp vì thế trở thành điều kiện quan trọng đối với quyết định sinh con. Theo ông Matt Jackson, chính sách dân số cần gắn với cơ hội học tập, việc làm, nhà ở và an sinh xã hội; đồng thời mở rộng cơ hội về địa phương, nông thôn. Giải quyết thách thức dân số không thể dừng ở vận động sinh đủ hai con, mà phải tháo gỡ rào cản khiến người trẻ chậm kết hôn, sinh con. Khi khát vọng của thanh niên được nâng đỡ bằng việc làm ổn định, nhà ở phù hợp, dịch vụ chăm sóc trẻ em và hệ thống an sinh đủ tin cậy, chính sách dân số mới đi vào đời sống, tạo nền tảng để Việt Nam nâng cao chất lượng dân số, phát triển bền vững hơn. ■

TIN THỂ THAO

Sáu đội dự Giải bóng chuyền Quân đội các nước ASEAN

Giải bóng chuyền Quân đội các nước ASEAN 2026 sẽ diễn ra từ ngày 18 - 28.8 tại nhà thi đấu Đông Anh (Hà Nội). Đội tuyển bóng chuyền nam Quân đội Việt Nam sẽ là chủ nhà của giải đấu. Ngoài đội chủ nhà, các đội bóng dự kiến góp mặt gồm Công an TP.HCM, Quân đội Lào, Quân đội Campuchia, Quân đội Myanmar, Quân đội Singapore.

Theo quy định, mỗi đội bóng dự Giải bóng chuyền Quân đội các nước ASEAN 2026 sẽ được đăng ký tối đa 14 cầu thủ chính thức. Các đội sẽ chốt danh sách thi đấu với Ban tổ chức tại cuộc họp kỹ thuật trước ngày khai mạc.

L.HOÀNG

Hải Phòng FC tăng cường 2 tân binh trẻ

Hải Phòng FC tiếp tục đẩy mạnh chiến lược trẻ hóa lực lượng khi chính thức công bố hai bản hợp đồng mới là Hoàng Trọng Duy Khang và Trần Gia Hưng. Cả Hoàng Trọng Duy Khang và Trần Gia Hưng đều trưởng thành từ học viện PVF - một trong những lò đào tạo bóng đá trẻ hàng đầu Việt Nam.

Hoàng Trọng Duy Khang sinh năm 2008, là một trong những gương mặt triển vọng của bóng đá trẻ Việt Nam. Thi đấu ở vị trí tiền vệ cánh, cầu thủ cao 1m75 gây ấn tượng nhờ nền tảng kỹ thuật tốt, tốc độ cùng khả năng tạo đột biến trong các tình huống tấn công. Còn tiền vệ trung tâm sinh năm 2007 Trần Gia Hưng được đánh giá cao nhờ lối chơi kỷ luật, khả năng điều tiết nhịp độ trận đấu cùng nền tảng kỹ thuật vững vàng.

T.KHÔI

Thép xanh Nam Định chiêu mộ cầu thủ Việt kiều Áo

CLB Thép xanh Nam Định vừa chiêu mộ cầu thủ Việt kiều Áo, Van-Alessandro Nguyen Skyriotis. Theo thông tin từ Thép xanh Nam Định, tân binh Van-Alessandro Nguyen Skyriotis sinh năm 2006, thi đấu ở vị trí tiền vệ. Mang trong mình dòng máu Việt Nam từ người bố và trưởng thành trong môi trường bóng đá châu Âu, cầu thủ trẻ này sở hữu nhiều tố chất hiện đại, có nhãn quan chiến thuật tốt, khả năng đọc trận đấu nhanh nhạy, có nền tảng kỹ thuật cơ bản vững chắc, sự tự tin cao độ trong từng pha xử lý bóng trên sân.

Ở độ tuổi 20 đầy tiềm năng phát triển, sự xuất hiện của Van-Alessandro được Ban huấn luyện kỳ vọng sẽ mang đến nguồn năng lượng tươi mới, sự cạnh tranh tích cực cho tuyến giữa của đội chủ sân Thiên Trường.

K.TUẤN

Sức hút từ Giải Vô địch các CLB Võ cổ truyền quốc gia

● **Bài, ảnh: PHAN HIẾU**

Trải qua 15 lần tổ chức, Giải Vô địch các Câu lạc bộ (CLB) Võ cổ truyền quốc gia đã trở thành một trong những sự kiện chuyên môn quan trọng, góp phần phát triển hệ thống CLB, nâng cao chất lượng phong trào và tạo môi trường thi đấu, giao lưu cho Võ cổ truyền Việt Nam. Đồng thời, giải đấu tiếp tục khẳng định vị thế với nhiều dấu ấn mới, nổi bật, mở rộng không gian giao lưu, tăng cường hợp tác quốc tế và quảng bá giá trị võ học dân tộc.

Những điểm mới nổi bật

Giải Vô địch các CLB Võ cổ truyền quốc gia lần thứ XV năm 2026 đang diễn ra tại Quy Nhơn (Gia Lai) do Cục Thể dục thể thao Việt Nam, Liên đoàn Võ thuật cổ truyền Việt Nam phối hợp với Sở VHTTDL Gia Lai đăng cai tổ chức từ ngày 26.7 - 5.8 tại Quảng trường Nguyễn Tất Thành. Giải thu hút gần 900 trưởng đoàn, HLV, VĐV, trọng tài đến từ 33 đơn vị, tỉnh, thành phố cùng 4 CLB quốc tế (Maroc, Liên bang Nga, Pháp) tham gia tranh tài.

Theo Liên đoàn Võ thuật cổ truyền Việt Nam, điểm mới nổi bật nhất của mùa giải năm nay là lần đầu tiên các CLB Võ cổ truyền nước ngoài được tham gia thi đấu chính thức tại Giải Vô địch các Câu lạc bộ Võ cổ truyền quốc gia. Đây là dấu mốc quan trọng trong quá trình quốc tế hóa Võ cổ truyền Việt Nam, khẳng định sức lan tỏa, sức hấp dẫn và khả năng hội nhập của môn võ dân tộc.

Sự tham gia của các câu lạc bộ quốc tế là hoạt động thiết thực triển khai Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam, cụ thể hóa chủ trương đẩy mạnh quảng bá các giá trị văn hóa Việt Nam ra thế giới; khuyến khích xây dựng, phát triển các câu lạc bộ văn hóa, câu lạc bộ Võ cổ truyền Việt Nam ở nước ngoài và từng bước mở rộng mạng lưới Võ cổ truyền Việt Nam trên phạm vi toàn cầu.

Một điểm đổi mới của giải năm nay là nội dung đối kháng H1 không còn giới hạn vận động viên có đẳng cấp như các mùa giải trước. Việc điều chỉnh này tạo điều kiện để nhiều vận động viên được tham gia, cọ xát và tích lũy kinh nghiệm ở hình thức thi đấu chuyên nghiệp - nơi các võ sĩ thi đấu không sử dụng trang bị bảo hộ, đòi hỏi trình độ kỹ thuật, bản lĩnh và năng lực thi đấu cao.

Đây là bước chuẩn bị quan trọng nhằm phát hiện, tuyển chọn và xây dựng lực lượng vận động viên H1, đáp ứng yêu cầu chuyên môn cho Đại hội Thể thao toàn quốc lần thứ X năm 2026; đồng thời tạo nền tảng nâng cao chất lượng nội dung đối kháng H1 trong hệ thống thi đấu Võ cổ truyền Việt Nam.

Bà Đỗ Thị Diệu Hạnh, Giám đốc Sở VHTTDL Gia Lai cho biết: "Giải Vô địch các CLB Võ cổ truyền quốc gia lần thứ XV năm 2026 được tổ chức đồng thời với Liên hoan Quốc tế Võ cổ truyền Việt Nam lần thứ IX - Gia Lai 2026, tạo nên sự kết hợp giữa thi đấu thể thao thành tích cao với các hoạt động giao lưu võ thuật, đồng diễn, thi nâng đai quốc tế và quảng bá văn hóa".

Theo bà Hạnh, sự gắn kết giữa hai sự kiện mở rộng không gian giao lưu, hợp tác giữa các câu lạc bộ trong nước và quốc tế; tạo điều kiện chia sẻ kinh nghiệm, nâng cao chất lượng chuyên môn, đồng thời lan tỏa các giá trị của Võ cổ truyền Việt Nam gắn với văn hóa, du lịch và hội nhập quốc tế.

Các VĐV nước ngoài lần đầu tiên tham gia thi đấu chính thức tại Giải Vô địch các CLB Võ cổ truyền quốc gia lần thứ XV năm 2026

Điểm hội tụ trong giai đoạn phát triển mới

Năm 2026 đánh dấu bước phát triển mới của Võ cổ truyền Việt Nam trong tiến trình hội nhập quốc tế và phát huy giá trị văn hóa dân tộc. Dưới sự chỉ đạo của Bộ VHTTDL, Cục Thể dục thể thao Việt Nam, Liên đoàn Võ thuật cổ truyền Việt Nam phối hợp với Liên đoàn Thế giới Võ cổ truyền Việt Nam và các địa phương triển khai chuỗi hoạt động quy mô, kết hợp hài hòa giữa phát triển thể thao thành tích cao, bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa, quảng bá du lịch và mở rộng hợp tác quốc tế.

Bà Nguyễn Thị Chiên, Phó phòng Thể thao cho mọi người, Cục Thể dục thể thao Việt Nam chia sẻ: "Giải Vô địch các Câu lạc bộ Võ cổ truyền quốc gia lần thứ XV năm 2026 tại Gia Lai là điểm hội tụ quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng phong trào, phát triển hệ thống câu lạc bộ và tạo động lực mới cho sự phát triển của Võ cổ truyền Việt Nam".

Bà Chiên cho biết thêm, khởi đầu chuỗi hoạt động là Giải Võ cổ truyền học sinh toàn quốc năm 2026, tổ chức từ ngày 20 - 30.6 tại tỉnh Lâm Đồng, góp phần phát triển phong trào Võ cổ truyền trong học đường, phát hiện và bồi dưỡng lực lượng kế cận, tạo nền tảng cho hệ thống đào tạo, huấn luyện và thi đấu thành tích cao. Tiếp nối là chuỗi hoạt động được tổ chức tại TP.HCM, Gia Lai và Hà Nội, tạo nên hành trình xuyên suốt từ Nam ra Bắc, kết nối các giá trị của thể thao, văn hóa, du lịch và đối ngoại.

"Từ mạch nguồn võ thuật Tây Sơn - Bình Định, đến không gian văn hóa Tây Nguyên giàu bản sắc; từ TP.HCM - trung tâm hội nhập quốc tế đến Thủ đô Hà Nội ngàn năm văn hiến, mỗi địa phương đều mang dấu ấn riêng, cùng góp phần lan tỏa hình ảnh đất nước, con người, bản sắc văn hóa Việt Nam và tinh thần thượng võ dân tộc thông qua Võ cổ truyền", bà Chiên nhấn mạnh.

Năm 2026 cũng đặc biệt ghi dấu hai sự kiện quốc tế có ý nghĩa nổi bật đối với sự phát triển của Võ cổ truyền Việt Nam. Đó là Đại hội đồng Liên đoàn Thế giới Võ cổ truyền Việt Nam nhiệm kỳ II (2026 - 2031) sẽ xác định phương hướng, nhiệm vụ và định hướng phát triển của Liên đoàn trong giai đoạn mới, tiếp tục mở rộng mạng lưới Võ cổ truyền Việt Nam trên phạm vi toàn cầu.

Trong xu thế hội nhập quốc tế, nhiều quốc gia đã thành công đưa võ thuật truyền thống trở thành biểu tượng văn hóa và nguồn sức mạnh mềm của đất nước. Trong tiến trình đó, Giải Vô địch các Câu lạc bộ Võ cổ truyền quốc gia là một trong những nền tảng quan trọng để phát triển hệ thống câu lạc bộ, nâng cao chất lượng chuyên môn, phát hiện và bồi dưỡng lực lượng kế cận, đồng thời mở rộng giao lưu với cộng đồng Võ cổ truyền trong nước và quốc tế.

Thông qua giải đấu, các giá trị của võ học dân tộc tiếp tục được lan tỏa, góp phần khẳng định Võ cổ truyền Việt Nam là một giá trị văn hóa đặc sắc, có khả năng hội nhập và đóng góp vào sức mạnh mềm văn hóa quốc gia. ■

LƯỢT TRẬN THỨ HAI ASEAN CUP 2026:

Kiểm soát biên và bài toán giữ nhịp của đội tuyển Việt Nam

● **KHẢI HƯNG**

Trận đấu giữa đội tuyển Việt Nam và Singapore lúc 20h ngày 31.7 trên sân Mỹ Đình không chỉ là cuộc đua giành ngôi đầu bảng A ASEAN Cup 2026, mà còn là bài kiểm tra quan trọng về bản lĩnh, sự tập trung và khả năng kiểm soát cảm xúc của thầy trò HLV Kim Sang-sik. Sau chiến thắng 7-0 trước Timor Leste, đội tuyển Việt Nam đang có khí thế rất tốt, nhưng Singapore với 2 trận toàn thắng chắc chắn không đến Hà Nội chỉ để làm "quân xanh".

Đội tuyển Việt Nam cần thể hiện được bản lĩnh trước Singapore trên sân nhà Mỹ Đình

Sau hai lượt trận, Singapore tạm dẫn đầu bảng A với 6 điểm nhờ các chiến thắng 2-1 trước Campuchia và 2-0 trước Timor Leste. Việt Nam và Indonesia cùng có 3 điểm nhưng mới thi đấu một trận. Cục diện ấy khiến cuộc đối đầu tại Mỹ Đình mang tính bản lề khi đội tuyển Việt Nam cần giành trọn 3 điểm để lấy lại thế chủ động trước khi bước vào chuyến làm khách được dự báo rất khó khăn trước Indonesia vào ngày 3.8.

Chiến thắng 7-0 trước Timor Leste là màn khởi đầu giàu cảm hứng của đội tuyển Việt Nam. Nguyễn Đình Bắc lập hat-trick, Đỗ Hoàng Hên ghi cú đúp, Nguyễn Xuân Son cũng lập công, giúp nhà đương kim vô địch tạo ra chiến thắng đậm nhất từ đầu giải. Kết quả ấy đem lại lợi thế lớn về tinh thần, hiệu số và sự tự tin. Đội tuyển Việt Nam cũng được nghỉ ở lượt trận thứ hai, qua đó có thêm thời gian hồi phục thể lực, rà soát chiến thuật và chuẩn bị cho trận gặp Singapore. Trong khi đó, Singapore phải liên tục thi đấu trước Campuchia và Timor Leste trước khi hành quân sang Hà Nội.

Singapore hiện tại không còn tạo cảm giác đáng sợ như những thế hệ từng thống trị Đông Nam Á, nhưng đây vẫn là đối thủ giàu kỷ luật, thực dụng và biết tận dụng cơ hội. Chiến thắng 2-1 trước Campuchia cho thấy đội bóng của HLV Gavin Lee không áp đảo hoàn toàn, nhưng vẫn đủ bản lĩnh để ghi bàn quyết định.

Điểm nguy hiểm của Singapore nằm ở khả năng đưa bóng nhanh ra hai biên, khai thác khoảng trống sau lưng hàng thủ đối phương và tận dụng những đường tạt vào vòng cấm. Đây là kiểu bóng đá không cầu kỳ nhưng có sức sát thương nếu đối thủ mất tập trung trong chuyển trạng thái. Hàng thủ Việt Nam vì thế cần đặc biệt chú ý đến Shawal Anuar và Ilhan Fandi. Ilhan Fandi, tiền đạo sinh năm 2003, cao 1,83m, đã ghi 7 bàn sau 26 lần khoác áo đội tuyển Singapore và là tác giả bàn quyết định vào lưới Campuchia. Shawal Anuar, 35 tuổi, đã ghi 20 bàn sau 53 trận cho đội tuyển và là người mở tỷ số trước Campuchia.

Sau một thời gian dài đội tuyển Việt Nam thi đấu ở nhiều sân khác nhau trong nước, trận gặp Singapore đánh dấu màn trở lại Mỹ Đình tại ASEAN Cup 2026. Mỹ Đình từng chứng kiến nhiều khoảnh khắc đẹp của bóng đá Việt Nam, nhưng cũng không phải nơi luôn đem lại cảm giác dễ chịu. Với HLV Kim Sang-sik, đây là cơ hội để ông cùng đội tuyển khẳng định sự trưởng thành sau gần hai năm xây dựng lực lượng. Những năm qua, đội tuyển Việt Nam dưới thời ông đã có nhiều chiến thắng ở các sân khác như Việt Trì, Bình Dương, Hàng Đẫy, Thiên Trường, Thống Nhất hay Thái Nguyên, nhưng tại Mỹ Đình, dấu ấn trước đây chưa thật sự rõ nét.

Ở hiện tại, đội tuyển Việt Nam bước vào trận gặp Singapore với lực lượng được đánh giá có chiều sâu hơn. Bên cạnh các trụ cột giàu kinh nghiệm như Quang Hải, Hoàng Đức, Văn Lâm, đội tuyển còn có những gương mặt trẻ đang đạt phong độ tốt như Đình Bắc, cùng nhóm cầu thủ Việt kiều và nhập tịch tạo thêm tính cạnh tranh. Chiến thắng 7-0 trước Timor Leste cho thấy hàng công có nhiều phương án hơn trước, nhưng trận gặp Singapore mới là thước đo thực tế hơn.

Về chuyên môn, đội tuyển Việt Nam cần tránh hai điều. Thứ nhất là không để Singapore thoải mái phất bóng ra sau lưng hàng thủ. Các trung vệ và hậu vệ biên phải giữ cự ly hợp lý, nhất là khi đội chủ nhà dâng cao tấn công. Thứ hai là hạn chế các quả tạt từ hai biên, bởi Singapore có những tiền đạo biết chọn vị trí và tranh chấp tốt.

Ở chiều ngược lại, tuyển Việt Nam cần duy trì tốc độ luân chuyển bóng, gây sức ép sớm và khai thác những khoảng trống ở tuyến giữa Singapore. Đội bóng đảo quốc sư tử đã bộc lộ hạn chế trong khả năng kiểm soát thế trận, khi không tạo được áp lực liên tục ở hai trận đầu. Nếu Việt Nam giữ được nhịp chơi, kéo giãn hàng thủ đối phương và tận dụng tốt các pha phối hợp ở biên, cơ hội chiến thắng là rất rõ.

Đội tuyển Việt Nam đang là đương kim vô địch, vì thế mỗi trận đấu ở ASEAN Cup 2026 đều không chỉ là cuộc cạnh tranh điểm số, mà còn là bài kiểm tra vị thế. Một chiến thắng trước Singapore sẽ giúp thầy trò HLV Kim Sang-sik tạo lợi thế lớn trong cuộc đua vào bán kết, đồng thời chuẩn bị tốt hơn về tâm lý cho trận "chung kết sớm" với Indonesia. Mỹ Đình tối 31.7 vì thế không chỉ chờ một chiến thắng. Mỹ Đình chờ câu trả lời về bản lĩnh của đội tuyển Việt Nam: Liệu nhà đương kim vô địch có đủ tập trung để vượt qua đối thủ khó chịu trước mắt, trước khi bước vào trận đấu lớn hơn với Indonesia hay không. ■

Đội vô địch FIFA ASEAN Cup 2026 sẽ nhận 1 triệu USD

Đội tuyển Việt Nam nằm ở bảng B cùng Thái Lan, Philippines và Pakistan ở FIFA ASEAN Cup 2026, giải đấu danh giá và có tiền thưởng cao kỷ lục của FIFA. Đây là giải đấu bóng đá quốc tế quy mô khu vực lần đầu tiên do Liên đoàn Bóng đá Thế giới (FIFA) trực tiếp quản lý và điều hành, tách biệt với giải đấu truyền thống ASEAN Cup do Liên đoàn Bóng đá Đông Nam Á tổ chức.

FIFA ASEAN Cup 2026 diễn ra trong khung lịch FIFA Days từ ngày 24.9 đến 3.10, tạo điều kiện để các đội tuyển quốc gia triệu tập lực lượng mạnh nhất, bao gồm các cầu thủ đang thi đấu ở nước ngoài. Kết quả các trận đấu cũng sẽ được tính điểm trên bảng xếp hạng FIFA theo hệ số của các trận đấu thuộc FIFA Days. Một điểm mới đáng chú ý của FIFA ASEAN Cup là quy mô được mở rộng vượt ra ngoài phạm vi 11 liên đoàn thành viên Đông Nam Á. Bên cạnh các đội tuyển thuộc AFF, giải đấu năm nay có thêm các đội khách mời là Ấn Độ, Pakistan và Hồng Kông (Trung Quốc), qua đó mở rộng tính cạnh tranh và tăng thêm cơ hội cọ xát quốc tế cho các đội tuyển trong khu vực.

Theo công bố của FIFA, giải đấu được chia thành hai hạng đấu gồm Division 1 (hạng 1) và Division 2 (hạng 2). Các trận đấu của hạng 1 sẽ diễn ra tại Indonesia, trong khi hạng 2 được tổ chức tại Hồng Kông (Trung Quốc). Đội tuyển Việt Nam nằm ở bảng B hạng 1 cùng với Pakistan, Thái Lan và Philippines. Bảng A hạng 1 gồm Indonesia, Ấn Độ, Malaysia và Singapore. Tại hạng 2, bảng A có Hồng Kông (Trung Quốc), Myanmar và Brunei; bảng B gồm Campuchia, Lào và Timor-Leste.

Việc áp dụng mô hình hai hạng đấu được kỳ vọng sẽ góp phần nâng cao tính cạnh tranh của giải đấu, hạn chế những trận đấu có sự chênh lệch lớn về đẳng cấp, giúp các đội tuyển tối ưu cơ hội tích lũy điểm số trên bảng xếp hạng FIFA. Đối với các đội thuộc hạng 2, đây cũng là cơ hội để tích lũy kinh nghiệm thi đấu quốc tế, từng bước thu hẹp khoảng cách chuyên môn và hướng tới mục tiêu cạnh tranh suất thăng hạng.

Để tăng tính hấp dẫn, FIFA đã phê duyệt gói tài chính cực kỳ ấn tượng với tổng quỹ giải thưởng vượt mốc 4 triệu USD, cụ thể: Mỗi đội tham dự nhận ngay mức phí hỗ trợ 125.000 USD; các trận thắng và hòa đều có tiền thưởng riêng; đội vô địch hạng 1 nhận khoản thưởng lên đến 1.000.000 USD; đội đứng vô địch hạng 2 nhận 300.000 USD.

Theo thông báo của FIFA, lịch thi đấu chính thức và điều lệ giải sẽ được công bố trong thời gian tới. Hiện các liên đoàn thành viên đang triển khai các thủ tục đăng ký tham dự theo hướng dẫn của FIFA để hoàn tất công tác chuẩn bị trước khi giải đấu khởi tranh. **TH.MINH**

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

Chất lượng cuộc sống định hình xu hướng di chuyển toàn cầu

● HỒNG NHUNG

Nắng nóng, biến động chính trị và những thay đổi trong cách làm việc đang thúc đẩy làn sóng di chuyển toàn cầu. Ngày càng nhiều người dân lựa chọn di chuyển đến những quốc gia hoặc thành phố có khí hậu dễ chịu, môi trường sống an toàn, cơ hội việc làm tốt và chi phí sinh hoạt phù hợp nhằm nâng cao chất lượng cuộc sống.

Số lượng lao động nước ngoài được ghi nhận tăng mạnh bởi các chính sách thu hút nhân tài ở nhiều quốc gia gần đây **Ảnh: TTXVN**

Những đợt nắng nóng cực đoan liên tiếp trong mùa hè gần đây đang làm thay đổi thói quen du lịch của người dân châu Âu. Các đợt nắng nóng kéo dài với nhiệt độ cao bất thường khiến nhiều du khách châu Âu có xu hướng di chuyển tới các điểm đến có khí hậu mát mẻ hơn như ở Bắc Âu, thay vì những bãi biển Địa Trung Hải truyền thống.

Trước nhu cầu cao đó, xu hướng du lịch tránh nóng đang phát triển nhanh trong mùa hè năm nay. Theo trang Hotels.com, lượng tìm kiếm phòng tại thủ đô Copenhagen của Đan Mạch đã tăng 246% kể từ khi đợt nắng nóng đầu tiên tấn công Pháp vào tháng 5. Tương tự, lượng tìm kiếm phòng tại Dublin, Ireland cũng tăng 151%.

Ngoài ra, áp lực chi phí sinh hoạt và nghề nghiệp cũng là nguyên nhân hàng đầu khiến nhiều người cân nhắc chuyển đến vùng đất mới sinh sống. Theo cuộc khảo sát mới đây tại 4 nền kinh tế lớn nhất châu Âu, 45% người Anh muốn tìm một nơi có chi phí sinh hoạt thấp hơn. 40% người Pháp coi trọng chất lượng cuộc sống và 35% người quan tâm đến yếu tố tiết kiệm chi phí. Tại Đức, 34% người được khảo sát tham gia lựa chọn cả hai yếu tố này. Trong khi đó, người Italia quan tâm nhiều hơn đến cơ hội nghề nghiệp và khả năng cân bằng giữa công việc với cuộc sống, với tỷ lệ tương ứng 20% và 18%.

Tại Nhật Bản, số lượng lao động nước ngoài cũng được ghi nhận tăng mạnh trong thời gian gần đây. Vào năm ngoái, lực lượng lao động nước ngoài tại Nhật Bản tăng 11,7% và là năm thứ ba liên tiếp tăng trên 10%. Người nước ngoài chiếm khoảng 4% tổng số lao động tại Nhật Bản với kỳ vọng giúp giải quyết tình trạng thiếu hụt lao động. Với chính sách đãi ngộ tốt, số lượng lớn người lao động nước ngoài đã lựa chọn sinh sống và làm việc tại Nhật Bản trong thời gian qua.

Trước những tác động của biến đổi khí hậu, du lịch tránh nóng không còn là một trào lưu du lịch nhất thời, mà giờ đang trở thành lựa chọn của nhiều người hiện nay. Xu hướng này đang thay đổi cách con người lựa chọn điểm đến, khi những vùng có khí hậu mát mẻ và an toàn ngày càng thu hút nhiều du khách quốc tế.

Cơ quan xúc tiến du lịch Na Uy cho biết, du khách quốc tế lựa chọn nước này vì mùa hè mát mẻ, an ninh đảm bảo, giao thông thuận lợi và cảnh quan đẹp. Tuy nhiên, theo các chuyên gia, thời tiết chỉ là một yếu tố tác động đến quyết định du lịch. Giá cả, văn hóa, cảnh quan, hạ tầng, khả năng kết nối giao thông và tỷ giá hối đoái cũng đóng vai trò quan trọng trong việc lựa chọn điểm đến.

Một số điểm đến có khí hậu ôn hòa khác cũng hưởng lợi về số lượng khách lớn. Đảo Nam của New Zealand, Kazakhstan, Hokkaido của Nhật Bản và Tasmania của Australia đều ghi nhận lượng khách tăng trong những năm gần đây nhờ thời tiết dễ chịu vào giai đoạn tháng 6 - 8.

Tại Việt Nam, xu hướng du lịch tránh nóng cũng mang đến nhiều cơ hội khi những điểm đến có khí hậu ôn hòa như Sa Pa (Lào Cai), Mộc Châu (Sơn La), Măng Đen (Quảng Ngãi), Đà Lạt (Lâm Đồng), Bà Nà (Đà Nẵng) hay cao nguyên đá Đồng Văn (Tuyên Quang) trở thành lựa chọn với cả khách trong và ngoài nước.

Bên cạnh đó, nhiều quốc gia cũng nới lỏng các quy định về thị thực, mở rộng chương trình thị thực dành cho lao động tay nghề cao, doanh nhân, chuyên gia công nghệ và cả những người làm việc từ xa nhằm tạo lợi thế trong cuộc đua thu hút nguồn nhân lực chất lượng. Chương trình thị thực H-1B của Mỹ được đánh giá là cơ hội đẩy mạnh thu hút nhân tài quốc tế trong bối cảnh cạnh tranh toàn cầu về công nghệ và kinh tế tri thức ngày càng khốc liệt.

Tương tự, các nước châu Âu và châu Á cũng liên tục thúc đẩy chính sách cung cấp nhiều loại thị thực dài hạn cho các chuyên gia lành nghề từ nhiều ngành khác nhau. Những chính sách liên tục thu hút các nhà khoa học hàng đầu, từ giảm phí hoặc miễn thị thực, nới lỏng thủ tục đến tạo điều kiện thuận lợi hơn cho học giả và chuyên gia kỹ thuật số.

Giờ đây, chất lượng cuộc sống, khả năng chống chịu với biến đổi khí hậu, môi trường ổn định và các chính sách thu hút nhân tài ngày càng trở thành những tiêu chí ưu tiên để mọi người lựa chọn nơi sinh sống, làm việc và gắn bó lâu dài. Vì lẽ đó, xu hướng di chuyển toàn cầu phản ánh rõ nét về nhu cầu của người dân, không chỉ là để tìm kiếm cơ hội việc làm hay thu nhập tốt hơn, mà còn hướng đến một môi trường sống an toàn, bền vững và có chất lượng cao. ■

CÂU CHUYỆN **VĂN HÓA**

Báo in và nhà toán học

● TÙNG QUANG

Báo *Tin tức* của *Thông tấn xã Việt Nam* ngày 30.7 đưa tin về hiện tượng báo in Trung Quốc "lên ngôi" nhờ chiến thắng giải Fields của nhà toán học Vương Hồng. Tin tức cho biết, những số báo in đặc biệt tôn vinh nhà toán học Wang Hong (Vương Hồng) khi cô giành Huy chương Fields đã tạo nên cơn sốt hiếm thấy đối với báo in, phản ánh sự quan tâm ngày càng lớn đối với khoa học và truyền cảm hứng cho nhiều người trẻ.

Theo đó, sau khi Vương Hồng được trao Huy chương Fields tại lễ khai mạc Đại hội Toán học Quốc tế 2026 ở Philadelphia (Mỹ) hôm 23.7, *Quảng Tây* nhật báo (*Guangxi* daily) đã liên tiếp phát hành hai số báo đặc biệt vào các ngày 25 và 27.7 với tựa đề nổi bật trên trang nhất "Giả thuyết của Vương". Cách đặt tiêu đề mang ý nghĩa kép bởi chữ "Vương" trong tiếng Trung vừa là họ của nữ giáo sư, vừa có nghĩa là "vua" hoặc "nữ hoàng", ngầm tôn vinh cô như "nữ hoàng toán học". Ngay sau khi phát hành, hai số báo nhanh chóng được săn lùng. Trên các nền tảng mua bán đồ cũ, nhiều bản in được rao bán lại với giá từ 20 đến 100 nhân dân tệ mỗi tờ, cao hơn đáng kể so với giá phát hành. Trên mạng xã hội, nhiều người gọi đây là một "hiện tượng báo in" hiếm thấy trong thời đại truyền thông số.

Ấn bản ngày 25.7 dành gần một nửa trang nhất để giới thiệu câu chuyện về Vương Hồng. Tài khoản Weibo chính thức của *Quảng Tây* nhật báo cũng nhận được hàng loạt bình luận đề nghị tái bản hoặc mở bán trực tuyến sau khi các điểm phát hành truyền thống đều hết sạch. Theo *Thời báo toàn cầu (Global Times)*, nhiều độc giả cho biết kênh bán báo trực tuyến chính thức của *Quảng Tây* nhật báo thậm chí bị quá tải vì lượng truy cập tăng đột biến, buộc họ phải tìm mua trên các sàn giao dịch đồ cũ.

Trước nhu cầu tăng cao, *Quảng Tây* nhật báo cho biết các dây chuyền in đã hoạt động hết công suất để đáp ứng đơn đặt hàng. Tờ báo lý giải rằng điều khiến độc giả xúc động không chỉ là chiến thắng của Vương Hồng mà còn là hành trình bền bỉ phía sau thành công ấy. "Tờ báo không chỉ ghi lại khoảnh khắc Vương Hồng giành Huy chương Fields, mà còn lưu giữ câu chuyện về một con người chứng minh rằng vẫn có thể đến đích dù đi chậm hay phải trải qua nhiều ngã rẽ", *Quảng Tây* nhật báo chia sẻ.

Việc nhà toán học người Trung Quốc Vương Hồng giành Huy chương Fields - giải thưởng danh giá bậc nhất trong lĩnh vực toán học đã không chỉ gây tiếng vang trong giới học thuật, mà còn tạo nên một hiện tượng hiếm gặp trên thị trường báo in Trung Quốc.

Theo các chuyên gia, sức hút của những tờ báo này phản ánh kịp thời và đầy đủ trước thành tựu khoa học của một người con quê hương. Nhiều độc giả đánh giá cao việc một tờ báo dành vị trí trang nhất để tôn vinh nhà khoa học thay vì các nhân vật giải trí hay thương mại, coi đây là thông điệp mạnh mẽ về sự trân trọng tri thức và nghiên cứu cơ bản. Một bình luận được chia sẻ rộng rãi trên mạng xã hội viết: "Báo chí thực sự xuất sắc luôn có thể khiến mọi người cảm nhận được sức mạnh của ngôn từ".

Từ một câu chuyện cụ thể, người ta sực nhớ sức mạnh của ngôn từ, vai trò và sứ mệnh của báo chí. Báo chí, đặc biệt là báo in, cứ tưởng như đang rơi vào quên lãng khi báo điện tử và mạng xã hội đang ngày càng lấn lướt. Nhưng hình như không đơn giản như thế…

Chuyện nửa đùa nửa thật rằng, cách đây mấy năm, qua khảo sát cho thấy, lượng phát hành báo in trên toàn cầu đều sụt giảm mạnh, duy nhất ở Nhật Bản lại tăng. Sau đó mới vỡ lẽ, do đất nước Mặt trời mọc có đông số lượng người cao tuổi!

Trở lại câu chuyện báo in và nhà toán học ở Trung Quốc. Lượng độc giả mua khiến "cháy" báo ở đây không chỉ người có tuổi mà chủ yếu thế hệ trẻ. Rõ ràng, đừng nghĩ thế hệ trẻ - cho dù ở bất cứ quốc gia nào - chạy theo thời thượng mà quên mất thời cuộc. Và cũng đừng nghĩ rằng báo in không còn "đất" để dụng võ. Cho dù là báo in trong kỷ nguyên số nhưng khơi được niềm tự hào dân tộc, viết được một câu chuyện chân thực, truyền cảm hứng, nói được tiếng lòng của độc giả thì độc giả bất kỳ tuổi tác nào cũng đều sẵn sàng đón nhận. ■